

Verbinden – betere routes over het brugdek van de N440 naar de binnenduintrand, verbind het Royaardsplein e.o. met de duintrand

Route – aantrekkelijke en toegankelijk binnenduintrand: meer ruimte voor duinbeleving pal langs de stadsrand, aantrekkelijke routes (i.p.v. pal langs het hek), betere verbindingen over de Van Alkemadelaan

Entrees – naar de duinen, voorzieningen

Verbinden – meer ruimte voor mens en natuur t.h.v. de overgang over de N440

Route – afwisselende route tussen landgoederen en binnenduintrand

Kansen Binnenduintrandzone

alleen voor
electrische
voertuigen

Zwarte Pad

Vallei Meijendel

TNO Uilenbosch

electrische
pendelbus

Binnenduinrand- zone

1. Parkeren

Terugdringen van stikstofdepositie door (fossiel) autoverkeer in en langs de duinen door opheffen/verplaatsen van parkeerplaatsen (locaties Zwarte Pad, Vallei Meijendel, achter TNO).

Opties:

- Parkeerplaats opheffen en evt verplaatsen naar de rand
- Parkeerplaats alleen voor elektrische voertuigen
- Eventueel in combinatie met elektrische pendeldienst

Binnenduinrand- zone

2. Binnenduinrandroute

Ontwikkelen van een aantrekkelijke alternatieve recreatieve route ('parkway') met duinbeleving langs (de rand van) het natuurgebied, ter ontlasting van de recreatieve druk dieper in het natuurgebied zelf.

route met
duinbeleving
langs
binnenduinrand

Binnenduinrand- zone

3. Entrees

Ontwikkelen van herkenbare entreegebieden met clustering van kleinschalige recreatieve voorzieningen (verblijfsplek, speelmogelijkheid, informatievoorziening, parkeervoorziening). Bij voorkeur te combineren met nabijgelegen ov-halte.

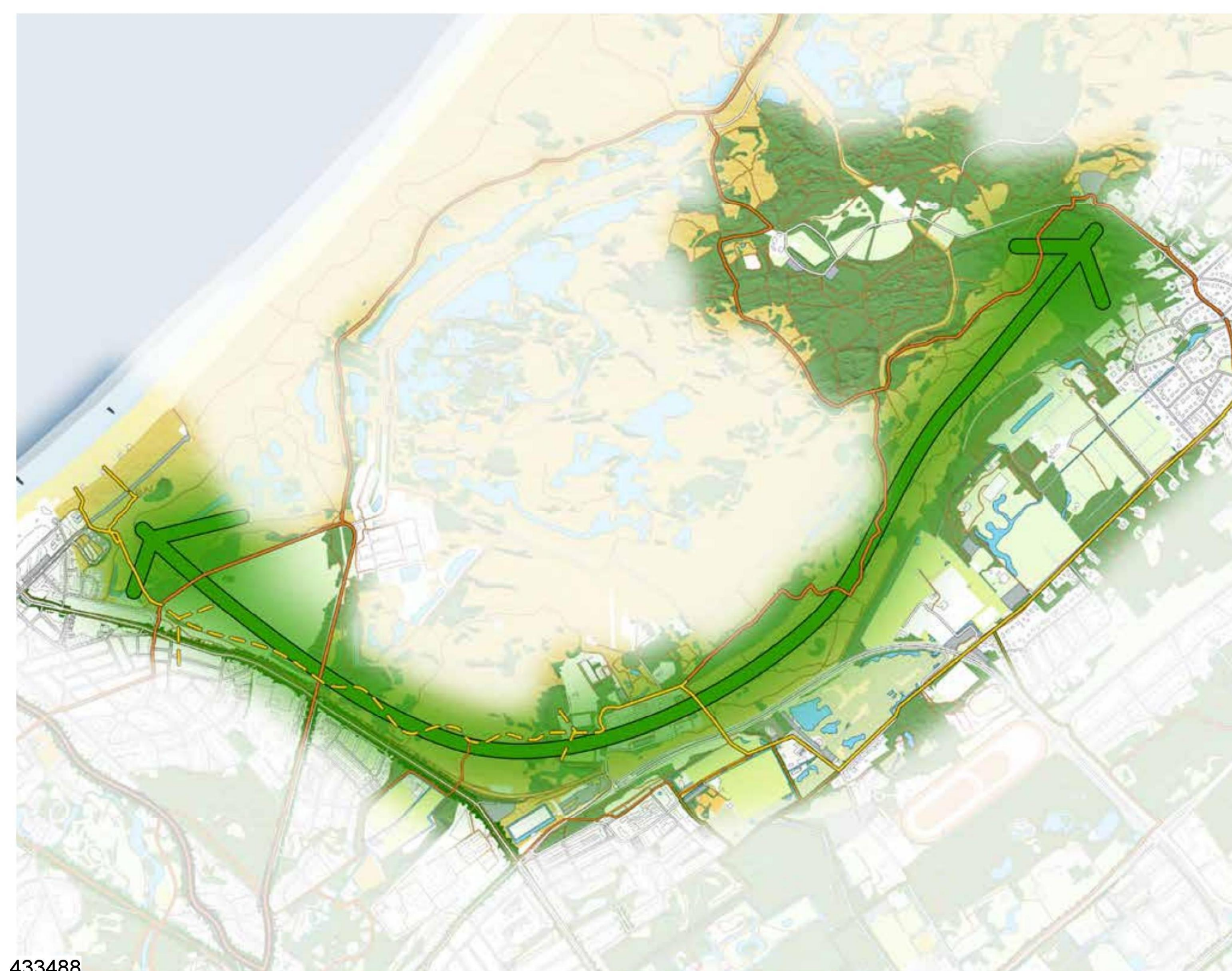
- Entree Watertoren
- Entree vlakte van Waalsdorp (omgeving TNO)
- Entree Meijndelseweg (Wassenaar)

Binnenduinrand- zone

4. Verbeteren natuurkwaliteit binnenduinrand

- Versterken structuur van duinbossen.
- Transformatie van sportvelden naar natuur (op termijn).
- Vergroenen door het verwijderen van verhardingen en verplaatsen / opheffen van parkeerplaatsen.

Verbinden – betere
verbinding voor mens
en natuur tussen
stedelijk duinbos en
binnenduintrandzone – klein
zwitserland

Verbinden – betere
verbinding voor mens
en natuur tussen
stedelijk duinbos en
binnenduintrandzone –
pompstation

Bestemmingen – meer plekken
om naar toe te gaan in stedelijk
duinbos (kleinschalige horeca,
mooie routes, uitkijkplekken,
etc.)

Natuurwaarden vergroten –
duinbos – vergroten biodiversiteit, herstel
duinmilieus (zand, duingras, vallei), meer
dynamiek, toegankelijkheid zoner, ontsnipperen

Barrières opheffen – ontsnipperen
& verbinden door meerdere
barrières in het wegennetwerk
te verzachten (o.a. t.h.v. de
Teldersweg)

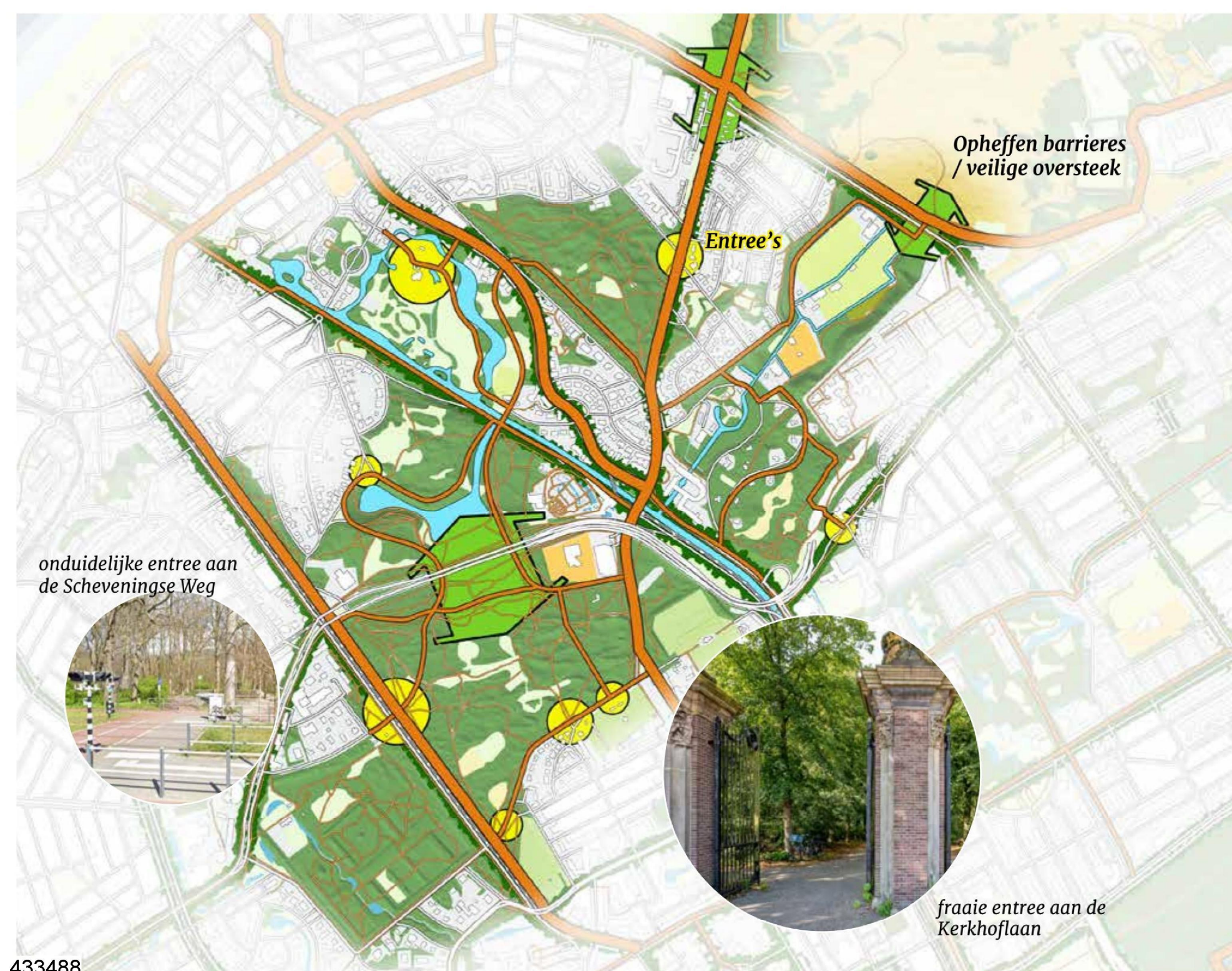

position paper overgangsgebied meijendel | 41

Stadsduinbos

1. Routing en entrees

- ontwikkelen van een heldere hoofdrouting binnen het cluster en daaraan gekoppelde herkenbare (hoofd)entrees tot de deelgebieden.
- afwaarderen van overbodige / te brede paden buiten de hoofdstructuur.
- creëren van veilige oversteekmogelijkheden / opheffen barrières gekoppeld aan deze hoofdstructuur

onduidelijke entree aan de Scheveningse Weg

fraaie entree aan de Kerkhoflaan

Stadsduinbos

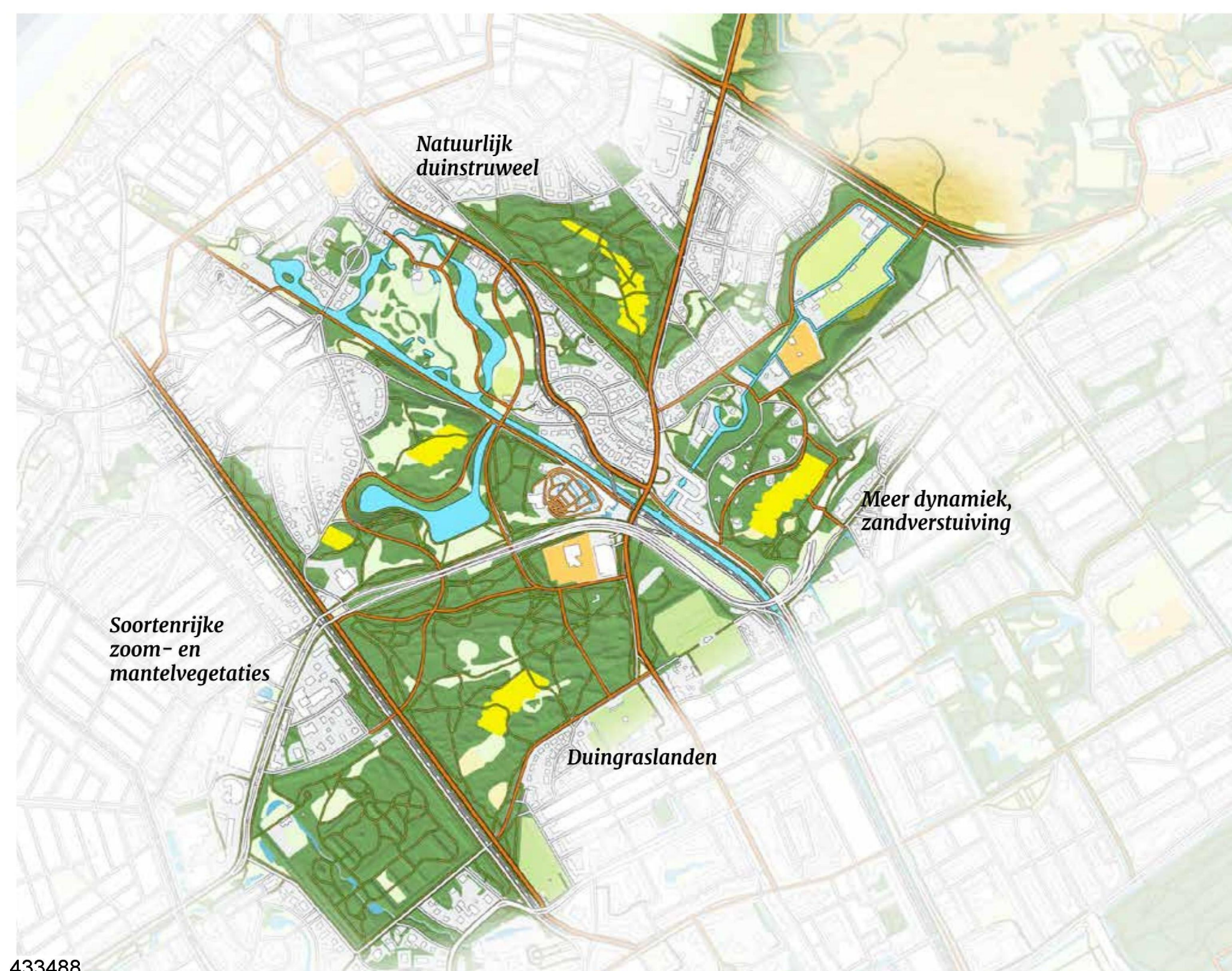
2. Rustpunten

- Vergroten van de recreatieve aantrekkelijkheid door de inrichting van hoogwaardige en aantrekkelijke verblijfsplekken gekoppeld aan hoofdrouting.
- Te combineren met kleinschalige sport- en spelgelegenheid, informatievoorziening en/of markante / bezienswaardige objecten zoals die van de Atlantikwall.

Stadsduinbos

3. Verbeteren natuurkwaliteit stadsduinbos

- Plaatselijk omvorming van park-bos naar meer diverse en dynamische milieus: open zand, droge en natte duingraslanden (kalkrijke droge duingraslanden en vochtige duinvalleivegetaties op ondergrond jonge duinlandschap, op relatief kleine schaal 0,25-1,0ha inpasbaar), natuurlijk duinstruweel en soortenrijke zoom- en mantelvegetaties langs bosranden.
- Plaatselijk vergroenen en verminderen verharding door opheffen of versmallen van wegen en paden die van ondergeschikt belang zijn.

uitzichtstoren op
de toppen met zicht
over Den Haag naar
de kust en zee

klimrots als
'actieve'
uitzichtsplek
over Den Haag
naar zee

de '72
trappetjes'

trappetjes op steile hellingen
onderdeel van de trailrun
over de Haagse Toppen

Stadsduinbos

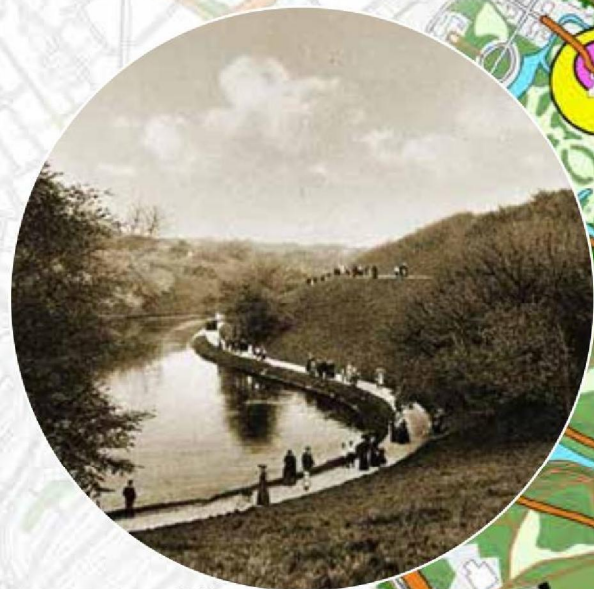
4. Haagse toppers

- Herstel en ontwikkeling van nieuwe uitzichtpunten gekoppeld aan de duintoppen binnen de groengebieden.
- Combineren met een verbindende route (rondje haagse toppers), voor wandelaars en sporters

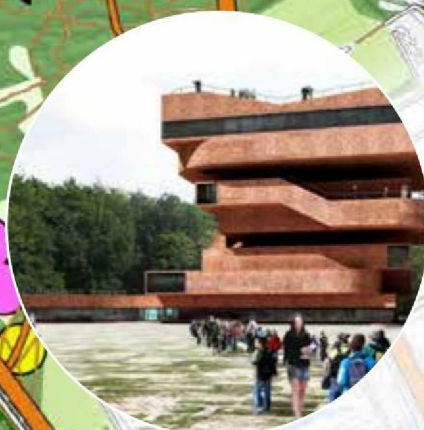
Stadsduinbos

5. Recreatieve hotspot5

- Creëren van een nieuwe recreatieve trekker in het hart van het stadsduinbos
- Gekoppeld aan opheffen barrièrewerking Telderstrace

waterpartij in
landschappelijke
stijl restaureren

trekker van
formaat

433488

tot in de jaren '30 van de vorige eeuw stond er bebouwing in het park aan de 'Hotel Promenade'

geef het park betekenis

bomenweide

half tunnel / half opgehoogd

trekker van formaat

433488

-
- tot in de jaren '30 van de vorige eeuw stond er bebouwing in het park aan de 'Hotel Promenade'
- geef het park betekenis
- bomenweide
- half tunnel / half opgehoogd
- trekker van formaat
- 433488

Verbinden – verbinding
tussen Clingendael en Haagse
Bos verbeteren door betere
oversteekplaats t.h.v. kruising
Laan van Clingendael met de
Benoordenhoutseweg

Samenhang –
Buitenplaatscluster van
formaat Clingendael-Duindigt-
voormalige renbaan

Transformeren – rommelige tussenzone tussen weg, duin
en stad (met allerlei functies zoals renbaan, sportvelden,
restruimte, afgesloten terreinen) met mogelijkheid te
transformeren naar gebied met grotere aantrekkingskracht van
buiten en zo stevig bij te dragen aan 'ontlasting' Meijndel

Kansen Buitenplaatscluster

Huidige situatie

Huidige situatie

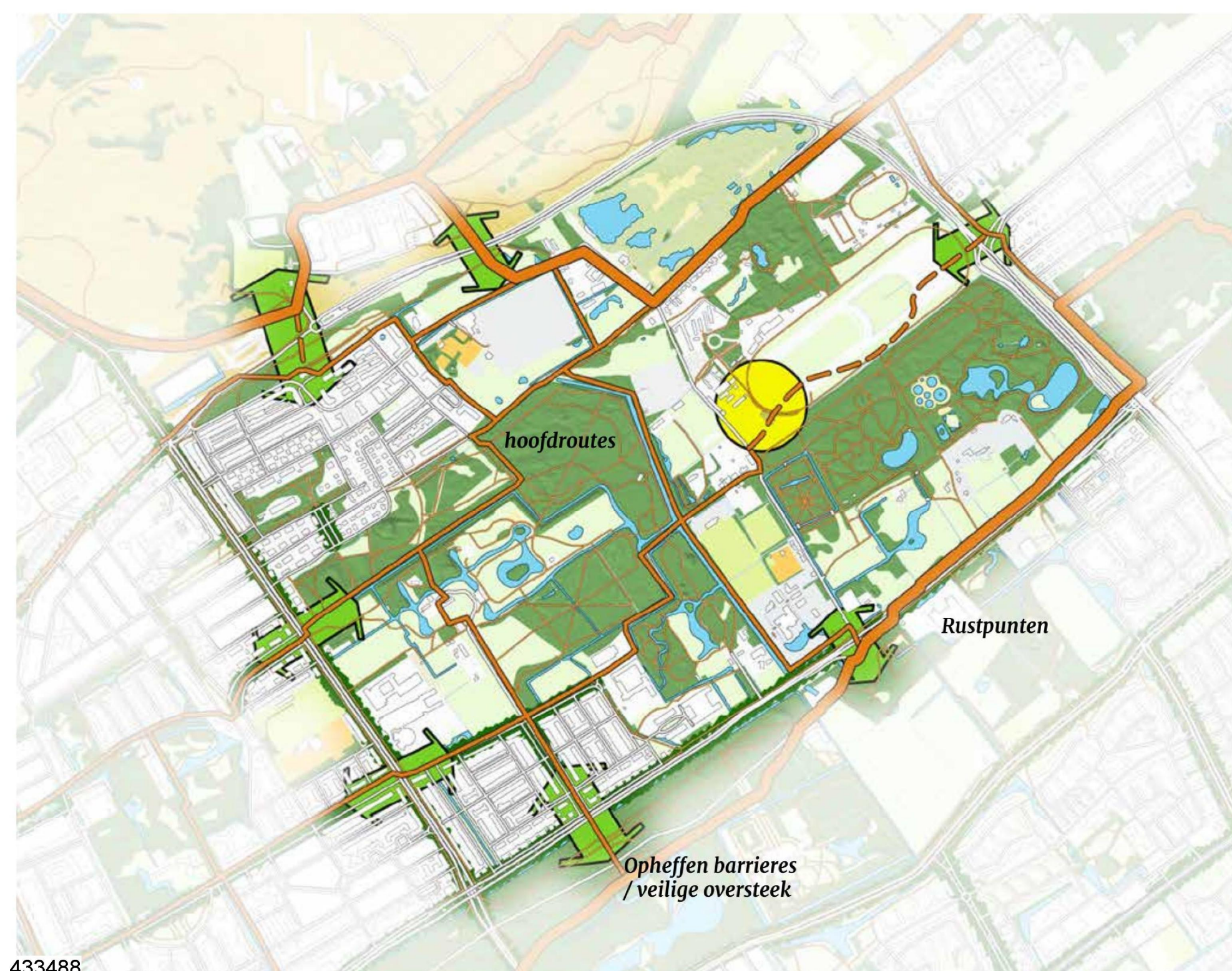
Buitenplaatscluster

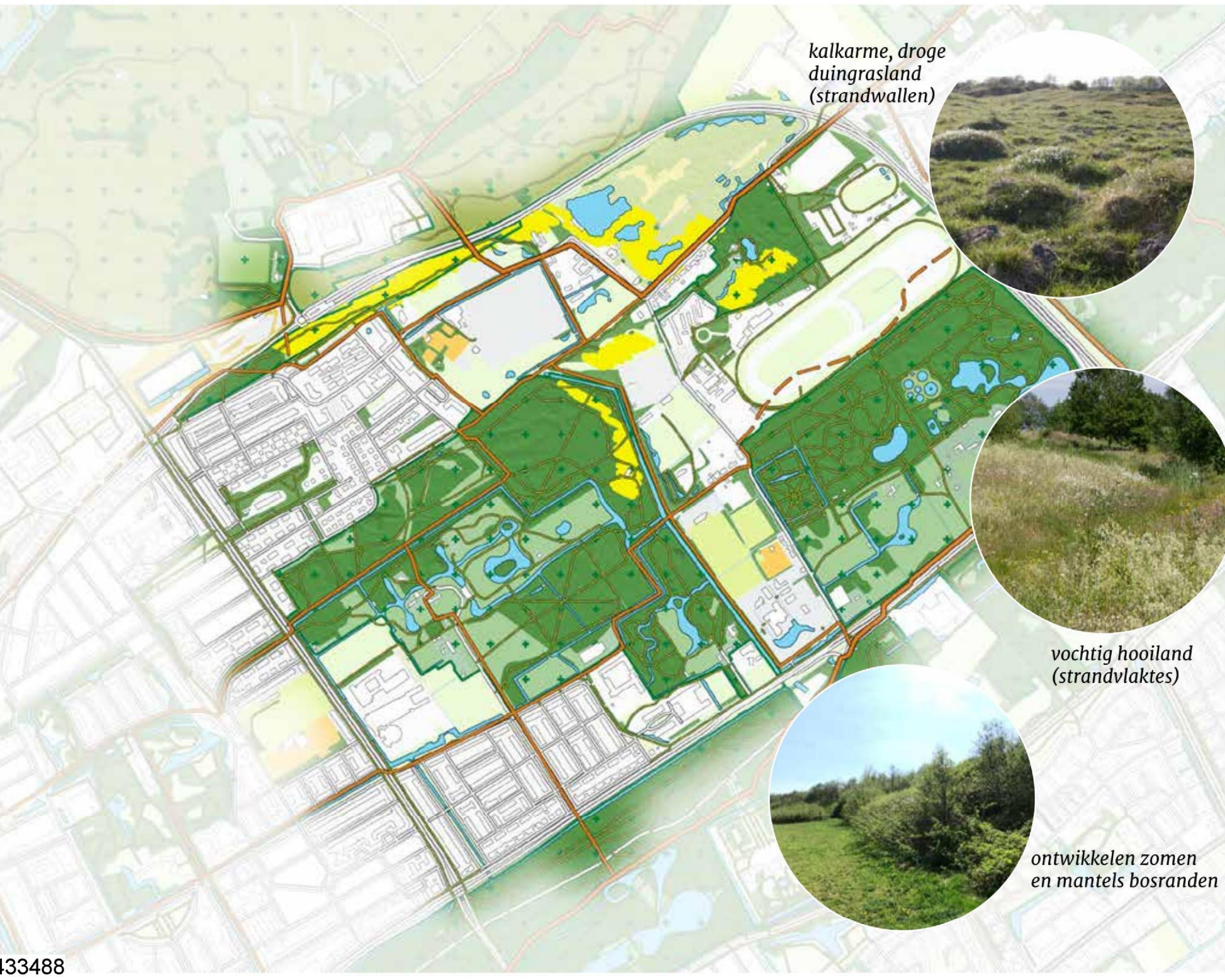
1. Routing en entrees

- ontwikkelen van een heldere hoofdrouting binnen het cluster en daaraan gekoppelde herkenbare (hoofd)entrees tot de deelgebieden
- afwaarderen van overbodige / te brede paden buiten de hoofdstructuur
- creëren van veilige oversteekmogelijkheden / opheffen barrières gekoppeld aan deze hoofdstructuur

2. Rustpunten

- Vergroten recreatieve aantrekkelijkheid door inrichting hoogwaardige en aantrekkelijke verblijfsplekken gekoppeld aan hoofdrouting.
- Te combineren met kleinschalige sport- en spel gelegenheid, informatievoorziening en/of markante / bezienswaardige objecten zoals die van de Atlantikwall.

kalkarme, droge
duingrasland
(strandwallen)

Buitenplaatscluster

3. Verbeteren natuurkwaliteit buitenplaatsen

- Plaatselijk meer natuurlijk bos-beheer (sortiment, leeftijdsopbouw, ontwikkelen/verbeteren zomen en mantels, dood hout laten liggen).
- Plaatselijk kansen voor kalkarme droge duingraslanden en vochtig bloemrijk hooiland (gekoppeld aan strandwallen en -vlaktes).
- Plaatselijk vergroenen en verminderen verharding door opheffen of versmallen van wegen en paden die van ondergeschikt belang zijn

vochtig hooiland
(strandvlaktes)

ontwikkelen zomen
en mantels bosranden

Buitenplaatscluster

4. Open sportlandschap

- Openstellen en onderling verbinden van sportterreinen door middel van sportieve routes (geschikt voor wielrennen, hardlopen, skaten etc.)
- Toevoegen urban-sports gerelateerde voorzieningen aan deze route (bootcamp, trimparcours, fitness, skate-objecten etc.)
- Inzet op multifunctioneel benutten van voorzieningen (parkeren, kantine etc.)
- Integratie van georganiseerde en ongeorganiseerd/individuele sport, oudersport overdag, sportpark als klaslokaal (hybride leren)

*muziek-, taalles
in het clubhuis*

*stadslandbouw bij
de volkstuinen in het
hart van het gebied*

*nieuw (sportief)
activiteitsaanbod*

*sport in de openbare
ruimte*

*BSO/kinderopvang
op de accommodatie*

Buitenplaatscluster

5. Recreatieve hotspot

- Creëren van een nieuwe recreatieve trekker op en rond de locatie van voormalige renbaan Duindigt
- Gekoppeld aan versterken natuurnetwerk, schakel tussen NNN-gebieden

Restaurant
Gestrand,
Bloemendaal
aan Zee

voormalige
renbaan
herinrichten als
natte duinvallei

nieuw recreatief
programma;
spelen, horeca,
activiteiten

renbaanverleden
zichtbaar
houden

Uitwerking Hotspot Buitenplaatscluster

Hotspot Duindigt

Versnipperd gebied rondom renbaan transformeren tot robuuste natuurschakel door bosaanplant rondom de renbaan

- voormalige strandvlakte omvormen tot natte duinvallei
- horeca en natuurlijk spelen in het hart van Duindigt
- oude renbaan aanplanten als 'oude landgoed'-beplanting: soorten als zilverlinde, grove den, parasolden, moseik

natte duinvallei

*Restaurant Gestrand,
Bloemendaal aan Zee*

abeveenstralandschapsarchitect

in samenwerking met:

5.1.2e	5.1.2e	landschapsarchitect
	5.1.2e	ecologisch advies

foto: NP Hollandse Duinen

position paper **overgangsgebied** **meijendel** **den haag - wassenaar**

abeveenstra**landschapsarchitect**

eerste aanzet - 2 april '24

foto: NP Hollandse Duinen

opbouw

1. aanleiding & opgave
2. analyse
3. kansen

1. aanleiding & opgave

▲ Parkeerdruk bij Meijndel. © District8

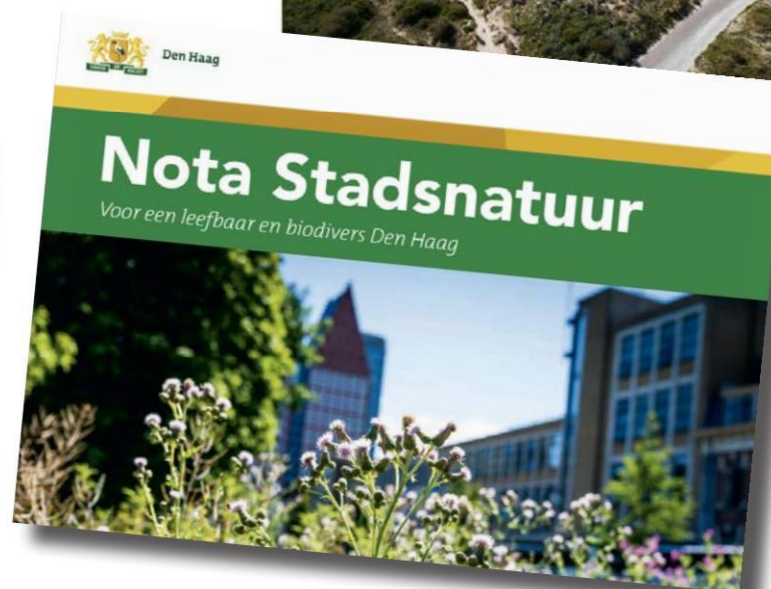
Druk bij natuurgebied Meijndel en Scheveningen

UPDATE Net als gisteren, trekken mensen vandaag weer massaal de natuur in met dit mooie weer. Het parkeerterrein bij natuurgebied Meijndel in Wassenaar was rond 10.00 uur zelfs alweer vol. Ook in Scheveningen is het inmiddels aardig druk.

Op pad met de boswachter in de duinen van Meijndel en Texel: dit is wat stikstof met de natuur doet

De argeloze leek ziet alleen maar groen, maar een boswachter of ecooloog ziet direct het verschil tussen een natuurgebied met relatief veel of juist weinig stikstof. In de duinen van Den Haag (veel stikstof) en Texel (minder stikstof) gaan we op pad. 'Het had hier geel moeten zien van het bloeiende geel walstro.'

Jean-Pierre Geelen 24 juni 2022, 22:13

aanleiding

natuurkwaliteit onder druk

- Waardevolle natuur in duingebied van Meijndel-Berkheide.
- Natura2000 gebied direct grenzend aan de stad.
- Te hoge stikstofbelasting.

groei recreatiebehoefte

- Behoeft aan ruimte voor recreatie, sport, ontspanning
- Groei aantal inwoners
- Groei toerisme

aanleiding

het gebied

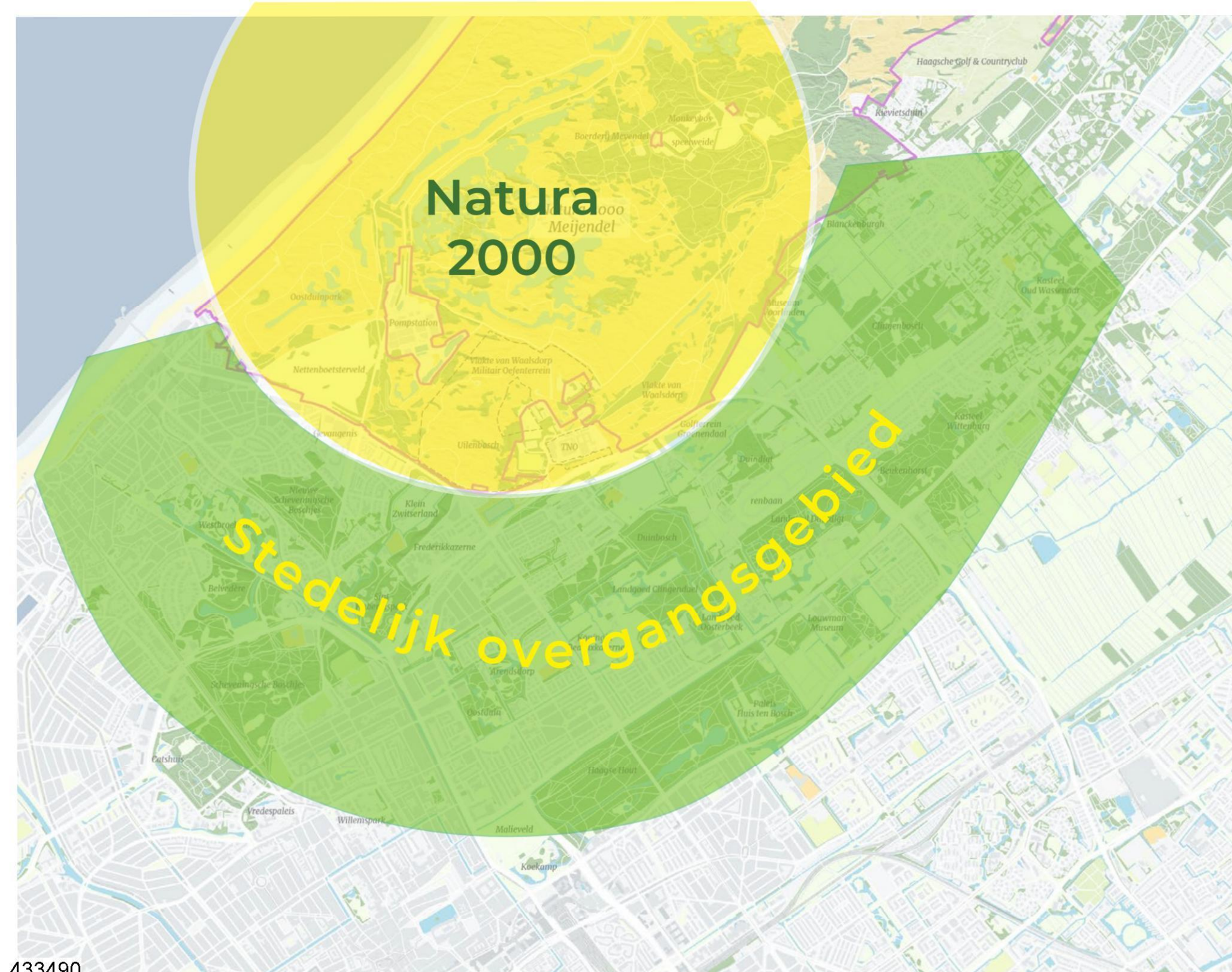
duinnatuur

- Natura 2000
- Meijendel- Berkheide
- Vallei van Meijendel, Waalsdorp, Uilenbosch, Oostduinpark

groengebieden in de stad

- Parken, buitenplaatsen
- Malieveld, Haagse Bos
- Oostduin, Arensdorp, Clingendael, Oosterbeek, Duindigt
- (Nieuwe) Scheveningse Bosjes, Westbroekpark, Sint Hubertuspark

aanleiding

natura 2000

- Meijndel- Berkheide
- Vallei van Meijndel, Waalsdorp, Uilenbosch, Oostduinpark

groengebieden in de stad

- Parken, buitenplaatsen
- Malieveld, Haagse Bos
- Oostduin, Arensdorp, Clingendael, Oosterbeek, Duindigt
- (Nieuwe) Scheveningse Bosjes, Westbroekpark, Sint Hubertuspark

overgangsgebied

'Overgangsgebieden zijn overwegend agrarische gebieden grenzend aan Natura 2000-gebieden. Deze gebieden leveren een bijdrage aan de gunstige staat van instandhouding voor behoud en herstel van de biodiversiteit in Natura 2000-gebieden. Systeemherstel is hiervoor noodzakelijk. Opgaven voor biodiversiteit, stikstof, klimaat, water en landbouw worden in de overgangsgebieden gelijktijdig aangepakt.'

bron:
werkgroep Overgangsgebieden Natura 2000

opgave

opgavenkaart zh-plg

- Vergroten dynamiek en diversiteit**
- Onvoldoende dynamiek (onder andere verstuiving van zand) (3a)

- Verminderen input nutriënten en chemische stoffen en herstel van schade**
- Input verzurende en vermestende stoffen (vooral stikstofdepositie) (4a)

- Herstel biotische kwaliteit**
- Biodiversiteit staat onder druk (5a)
 - Kwaliteit leefgebied (5b)

- Aanpak exoten**
- Invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren (6)

- Recreatie exoten**
- Verstoring door recreatie (7)

bron:
Toetsbaar voorontwerp Zuid-Hollands pro-
gramma landelijk gebied, 30 juni 2023

Sector	Percentage (%)
Landbouw	21
Industrie	3
Scheepvaart	8
Wegverkeer	8
Vervoer en overig verkeer	4
Buitenland	45
Overige sectoren	11

Geen overbelasting (>70 mol onder KDW)

Naderende overbelasting KDW (<70 mol onder KDW)

Matige overbelasting (> KDW)

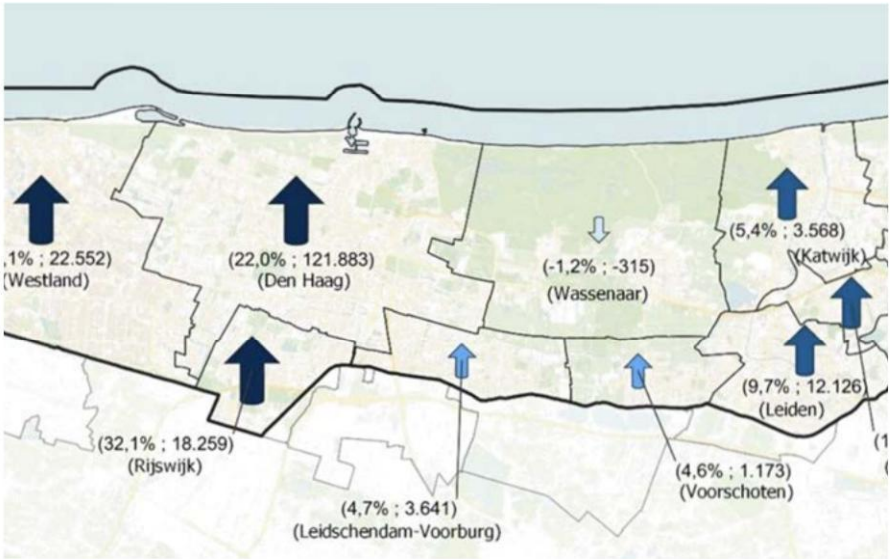
Sterke overbelasting (> 2x KDW)

stikstofbelasting

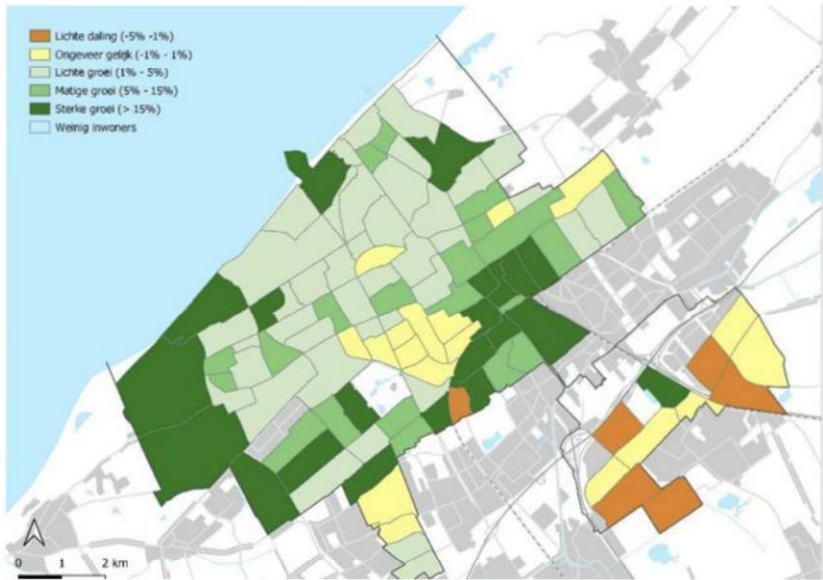
- Grotendeels overbelast
- Herkomst grotendeels vanuit buitenland
- Verder: landbouw, verkeer, scheepvaart
- Invloed van (westen)wind
- Concentraties bij Alkemadelaan en Vallei van Meijndel (verkeersgerelateerd?)

Groecijfers per buurt 2030 tov 2022

Bevolkingsontwikkeling 2040 tov 2022

bron:
Draagkrachtonderzoek NP Hollandse Duinen, januari 2023

Leeftijd per buurt 2030

bron:
Bevolkingsprognose Den Haag 2023-2040, DSO, gemeente Den Haag, 2023

opgave

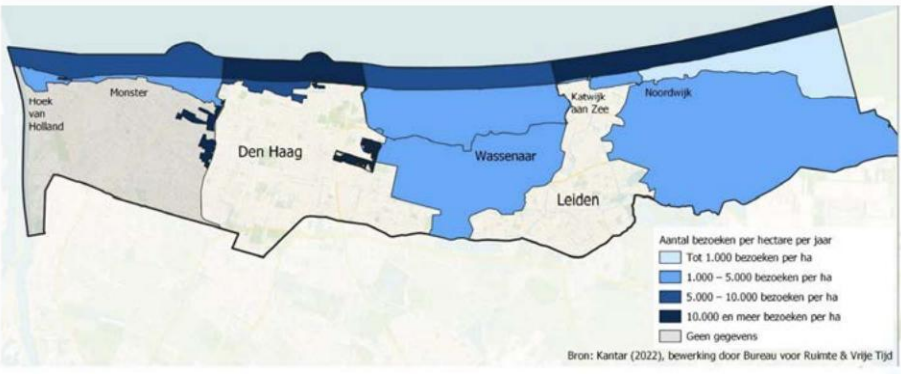
Bevolkingsgroei

- Inwoners Den Haag: 563.000
- Prognose:
 - 611.000 in 2030 (+48.000)
 - 630.000-645.000 tot 2040
 - tot 2030: + 27.000 woningen
- Vergrijzing
- Groei aantal huishoudens (meer 1-persoonshuishoudens)

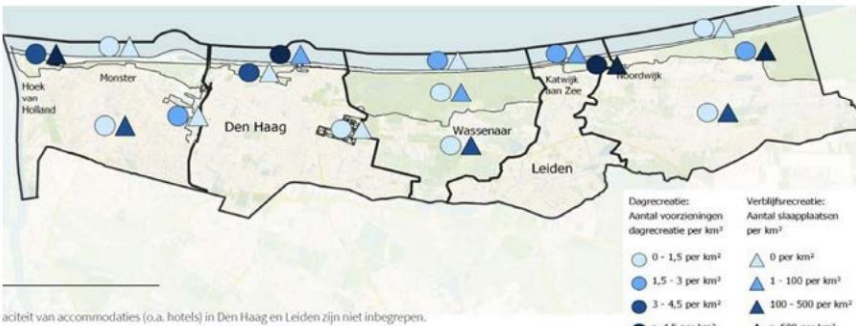
bron:
Bevolkingsprognose Den Haag 2023-2040
DSO, gemeente Den Haag, 2023

opgave

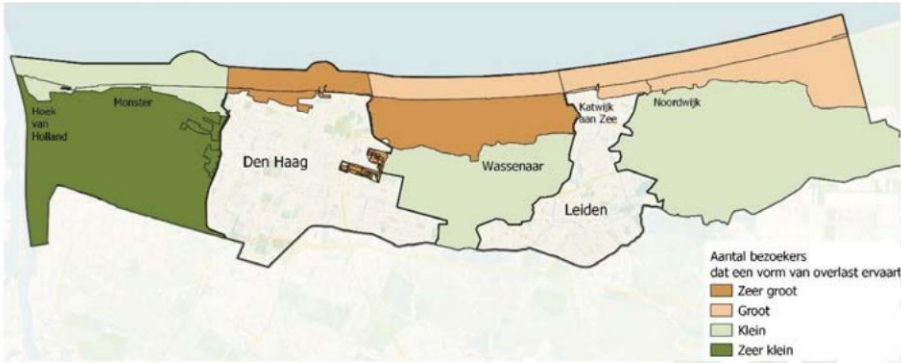
Bezoekdichtheid per deelgebied

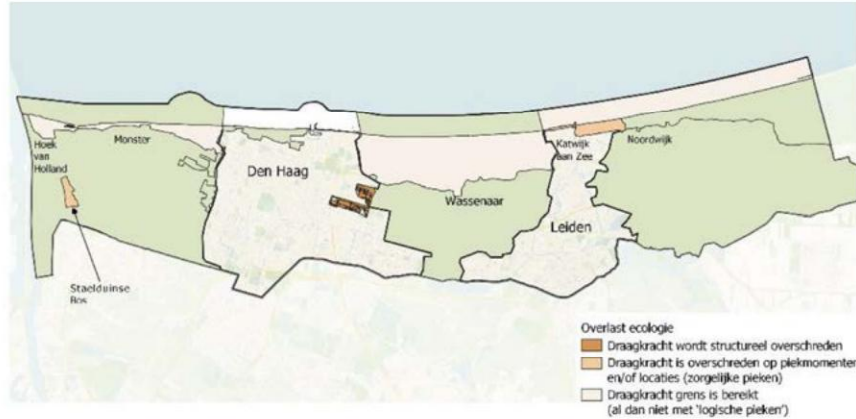
Dichtheid dag- en verblijfsrecreatie voorzieningen

Overlast als gevolg van druk (bewoners)

Overlast ecologie inschatting beheerders

bron:
Draagkrachtonderzoek NP Hollandse Duinen, januari 2023

Draagkracht

Bezoekdichtheid

- Meijendel: 5-10k per ha
- Overgangszone: +10k per ha

Beperkt aanbod voorzieningen

Zeer grote drukte ervaren door bewoners

Draagkracht ecologie (volgens beheerders)

- Meijendel: beperkt
- Overgangszone: structureel overschreden

Figuur 2.1 Gebiedsindeling NPHD met 15 deelgebieden, gebruikt in dit draagkrachtonderzoek.

Tabel 5.4 Draagkrachttabel

		DRAAGKRACHT						
		1. Bewoners			2. Toeristen		3. Beheerders	
Deelgebied		Inschatting drukte	Ervaren drukte	Overlast als gevolg van drukte	Inschatting drukte	Ervaren drukte	Aantal bezoekers	Draagkracht natuur
Strand	Westland			*	*	*		27%
Strand	Agglomeratie Den Haag				*	*	x	10%
Strand	Duin Horst en Weide				*	*		12%
Strand	Katwijk				*	*		7%
Strand	Duin- en Bollenstreek				*	*		11%
Duinen	Westland			*	*	*		88%
Duinen	Agglomeratie Den Haag				*	*		90%
Duinen	Duin Horst en Weide				*	*		95%
Duinen	Katwijk				*	*	x	81%
Duinen	Duin- en Bollenstreek				*	*		91%
Overgangszone stad - land	Westland				*	*		10%
Overgangszone stad - land	Agglomeratie Den Haag				*	*	x	81%
Achterland	Westland	*	*	*	*	*		6%
Achterland	Duin Horst en Weide				*	*		34%
Achterland	Duin- en Bollenstreek				*	*		10%

bron:
Draagkrachtonderzoek NP Hollandse Duinen, januari 2023

opgave

Draagkracht

Stedelijke duingebieden en overgangszone met name onder druk

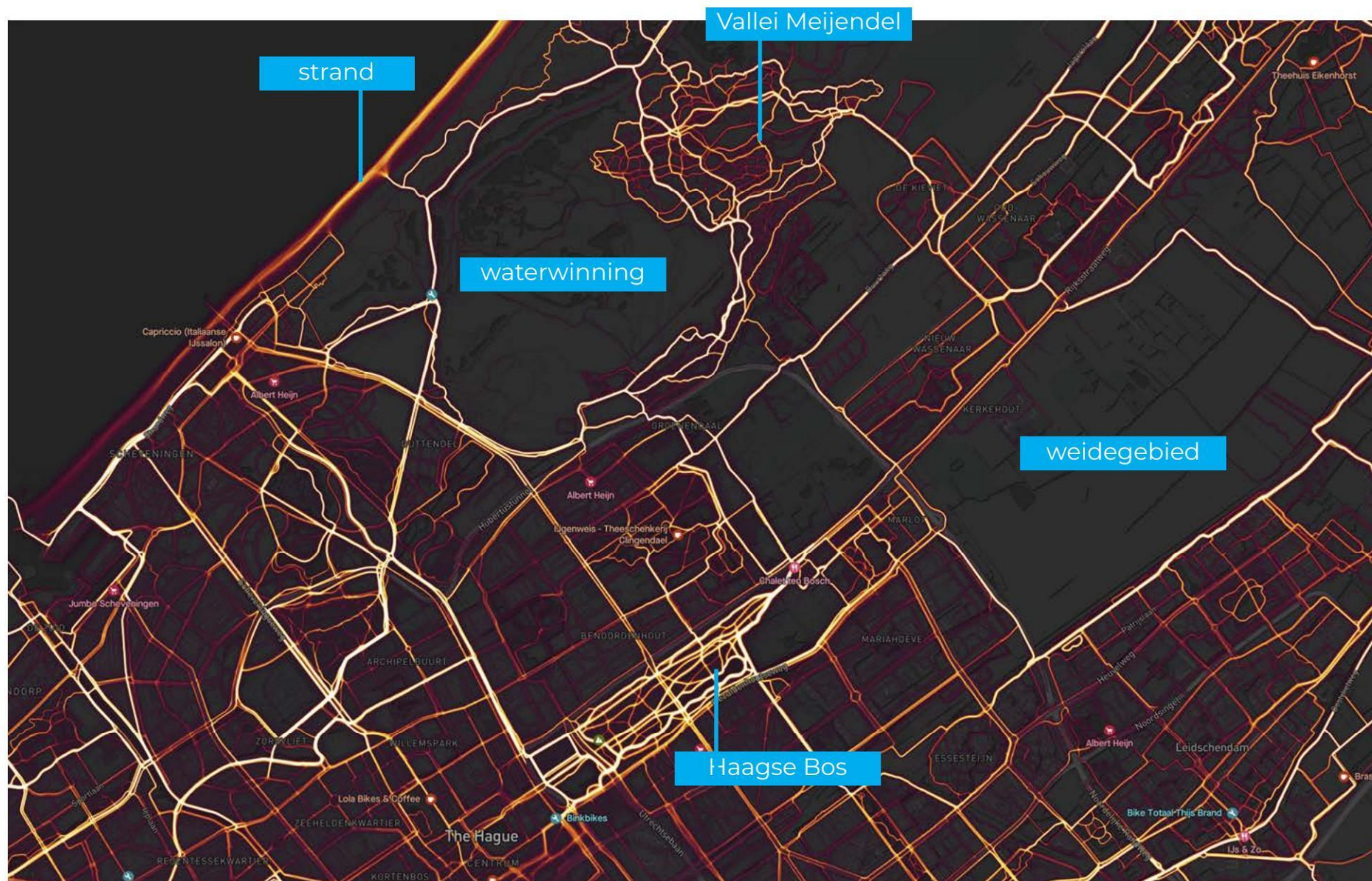
opgave

Gebruik

Indicatie gebruik op basis van
Strava-heatmap

Grote intensiteit op strand, Haagse Bos en Vallei Meijendel

Ontoegankelijke delen: waterwingebied in duinen en weide gebied

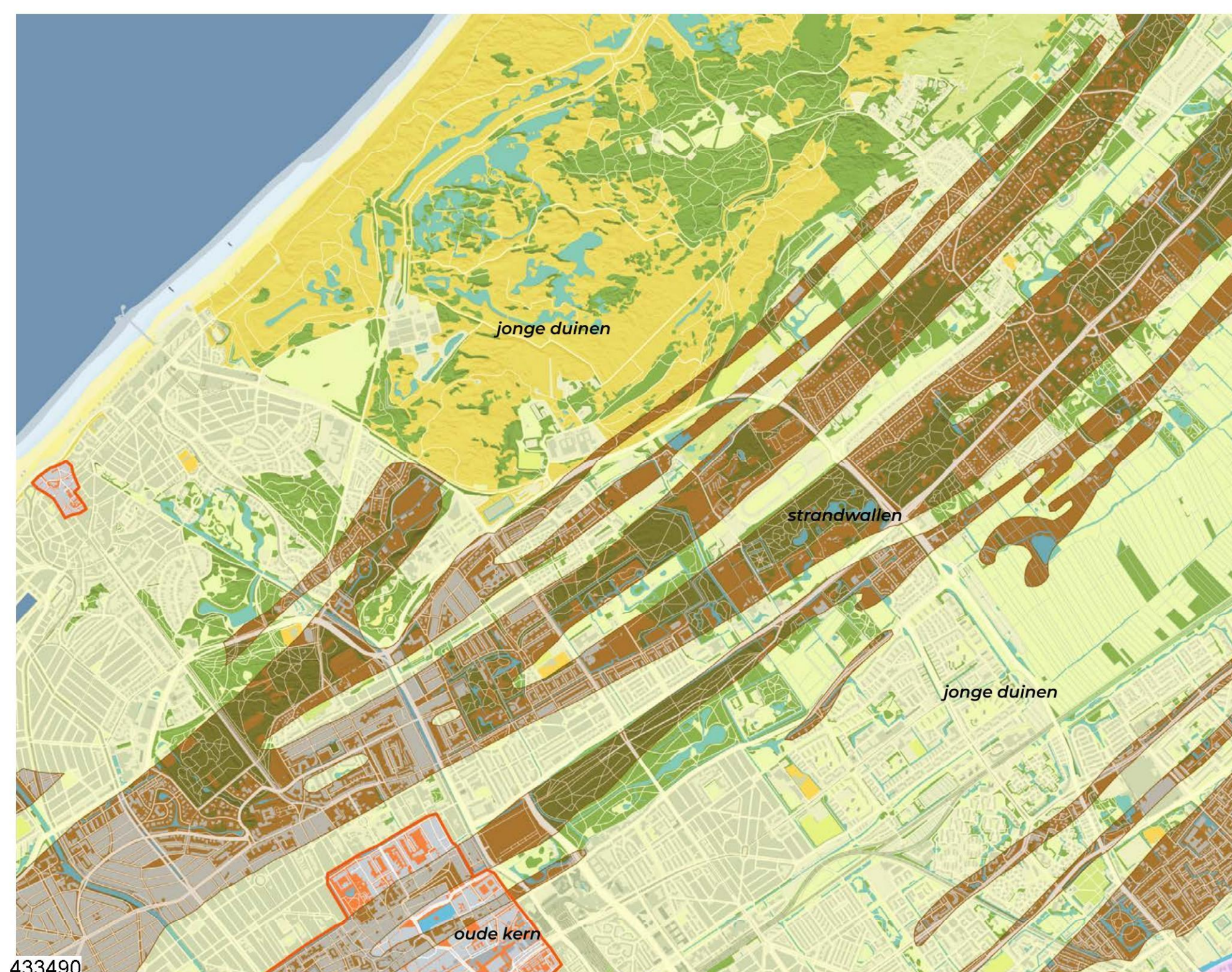

opgave

Opgave :

Het ontwikkelen van een 'stedelijk overgangsgebied' grenzend aan het Natura 2000 gebied Meijendel, dat bijdraagt aan behoud, herstel en versterking van de duinnatuur en tegelijkertijd de groene leefomgeving van de stad versterkt .

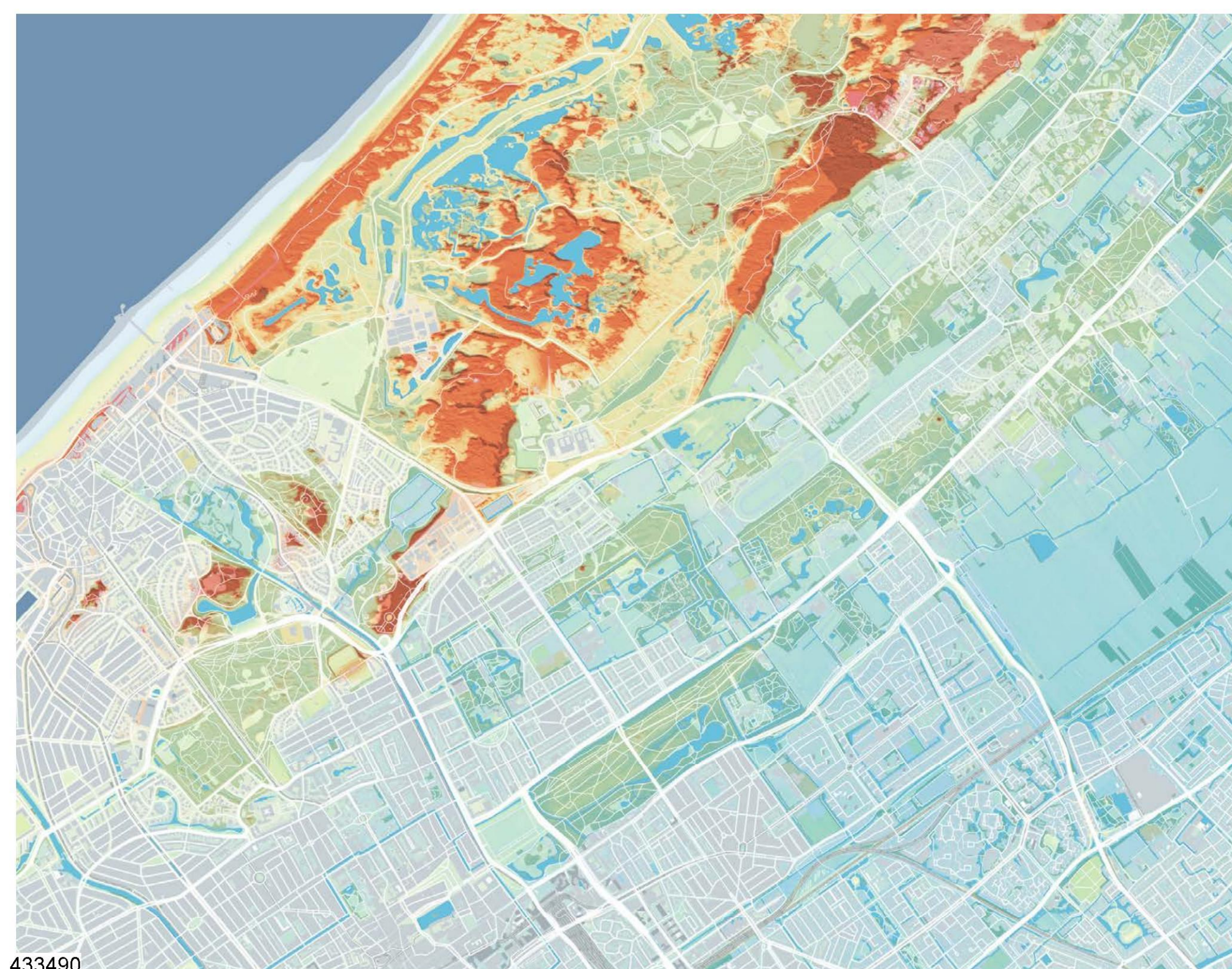
2. analyse

analyse

ondergrond

- Duinen vormen een continue structuur langs de kust, waar de stad overheen gegroeid is.
- Herkenbaar patroon van strandwallen, strandvlaktes en jonge duinen in de stad.
- Markant relief, duintoppen en binnenduinrand.
- Plaatselijke herkenbaar (voormalig) duinlandschap in groengebieden door o.a. zandverstuving, relief (o.a. St. Hubertuspark, Scheveningse Bosjes)

analyse

ondergrond

- Duinen vormen een continue structuur langs de kust, waar de stad overheen gegroeid is.
- Herkenbaar patroon van strandwallen, strandvlaktes en jonge duinen in de stad.
- Markant relief, duintoppen en binnenduinrand.
- Plaatselijke herkenbaar (voormalig) duinlandschap in groengebieden door o.a. zandverstuving, relief (o.a. St. Hubertuspark, Scheveningse Bosjes)

analyse

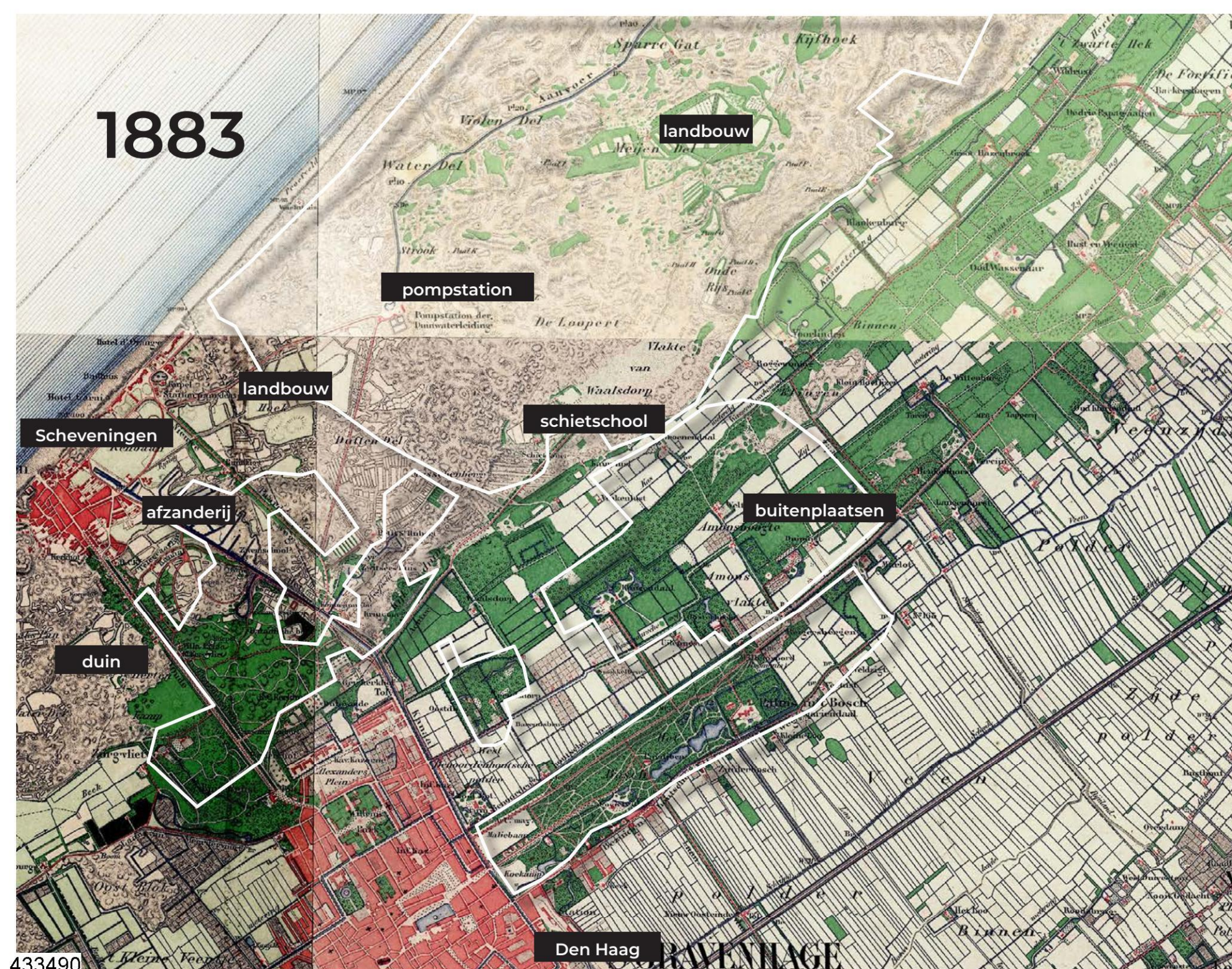
historie

Ontwikkelingsgeschiedenis in reeks kaartbeelden

Hoofdthema's:

- Stad: Den Haag en Scheveningen groeien naar elkaar, duin wordt stad en parkbos
- Buitenplaatsen: op de strandwallen: deels verdwenen, deels als groene enclaves in de stad
- Waterwinning: in de duinen
- Atlantikwall: sporen van WOII geschiedenis in stad en duinen.
- Infrastructuur: grote groei verkeer, doorgaande routes, randwegen etc.

1883

analyse

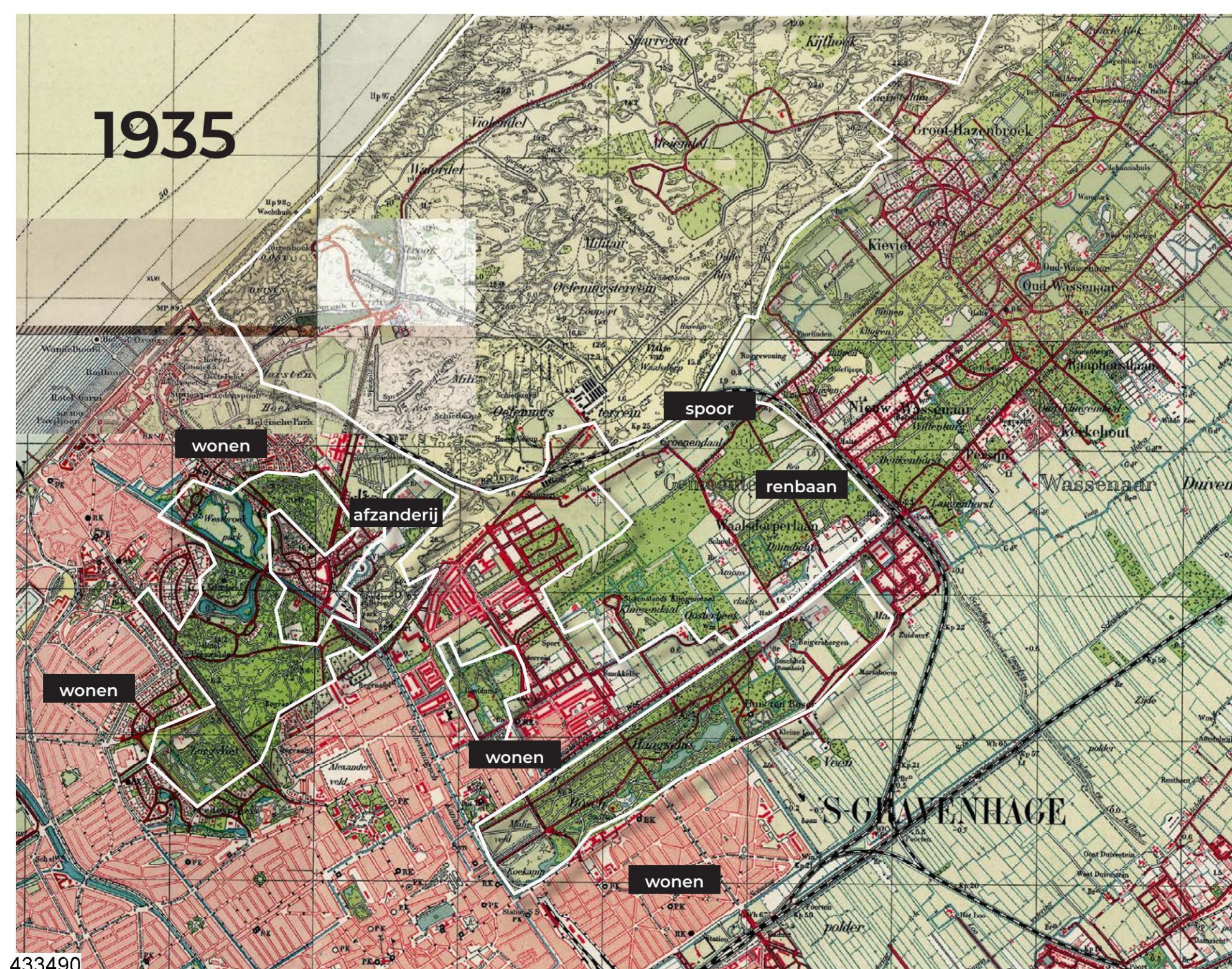
historie

Ontwikkelingsgeschiedenis in reeks kaartbeelden

Hoofdthema's:

- Stad: Den Haag en Scheveningen groeien naar elkaar, duin wordt stad en parkbos
- Buitenplaatsen: op de strandwallen: deels verdwenen, deels als groene enclaves in de stad
- Waterwinning: in de duinen
- Atlantikwall: sporen van WOII geschiedenis in stad en duinen.
- Infrastructuur: grote groei verkeer, doorgaande routes, randwegen etc.

1935

analyse

historie

Ontwikkelingsgeschiedenis in reeks kaartbeelden

Hoofdthema's:

- Stad: Den Haag en Scheveningen groeien naar elkaar, duin wordt stad en parkbos
- Buitenplaatsen: op de strandwallen: deels verdwenen, deels als groene enclaves in de stad
- Waterwinning: in de duinen
- Atlantikwall: sporen van WOII geschiedenis in stad en duinen.
- Infrastructuur: grote groei verkeer, doorgaande routes, randwegen etc.

1962

waterwinning

wegen

kazerne

analyse

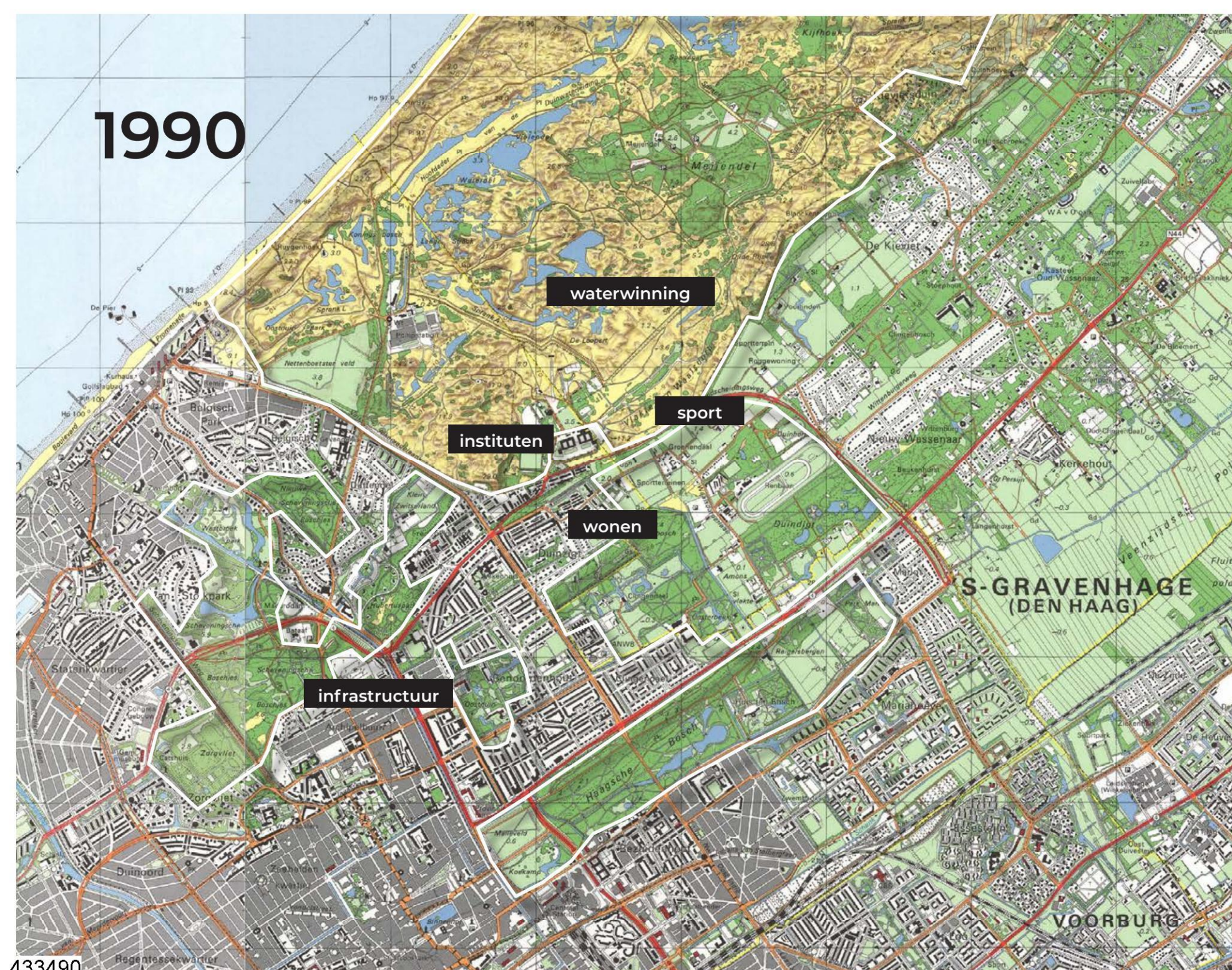
historie

Ontwikkelingsgeschiedenis in reeks kaartbeelden

Hoofdthema's:

- Stad: Den Haag en Scheveningen groeien naar elkaar, duin wordt stad en parkbos
- Buitenplaatsen: op de strandwallen: deels verdwenen, deels als groene enclaves in de stad
- Waterwinning: in de duinen
- Atlantikwall: sporen van WOII geschiedenis in stad en duinen.
- Infrastructuur: grote groei verkeer, doorgaande routes, randwegen etc.

1990

analyse

historie

Ontwikkelingsgeschiedenis in reeks kaartbeelden

Hoofdthema's:

- Stad: Den Haag en Scheveningen groeien naar elkaar, duin wordt stad en parkbos
- Buitenplaatsen: op de strandwallen: deels verdwenen, deels als groene enclaves in de stad
- Waterwinning: in de duinen
- Atlantikwall: sporen van WOII geschiedenis in stad en duinen.
- Infrastructuur: grote groei verkeer, doorgaande routes, randwegen etc.

2023

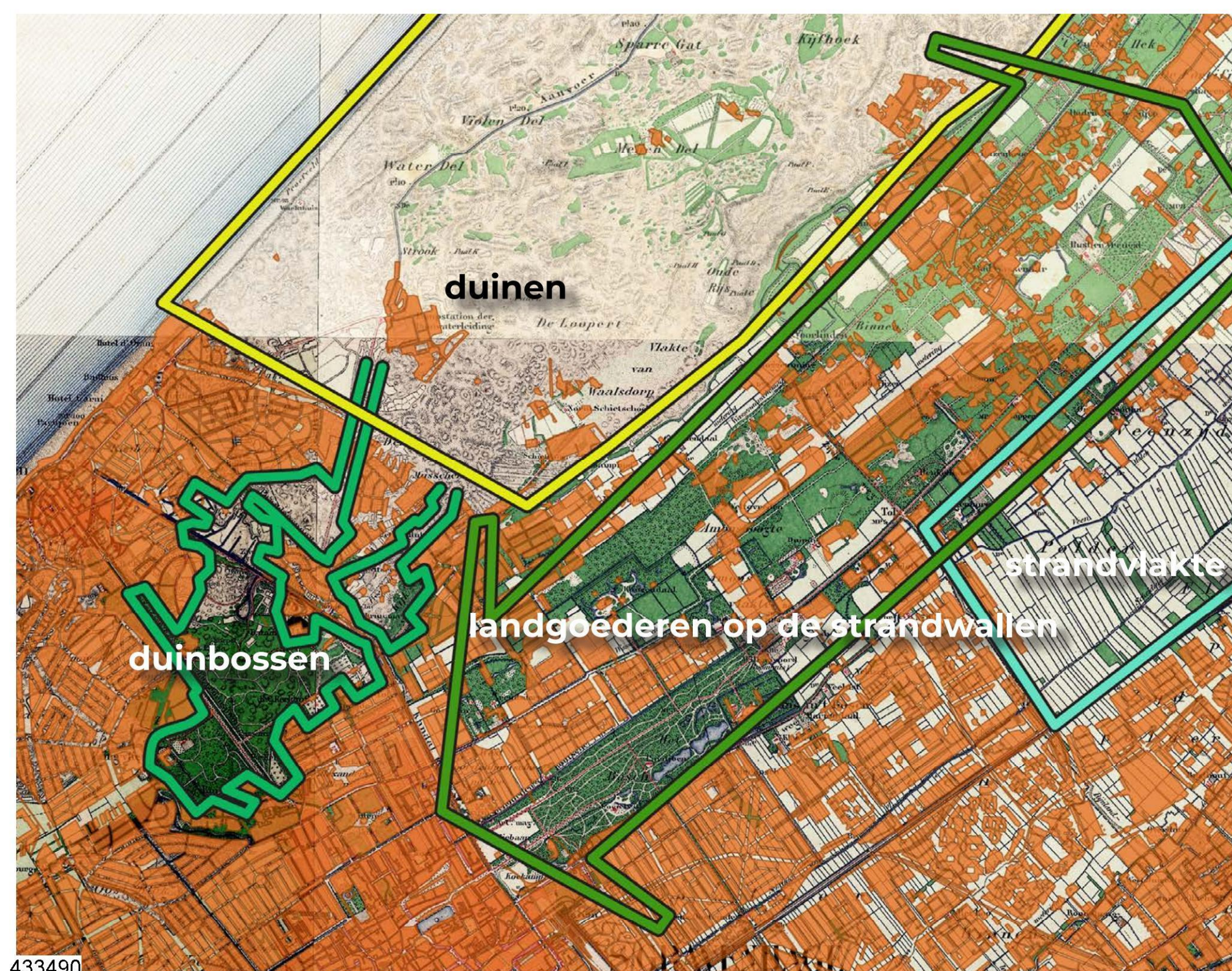
analyse

historie

Ontwikkelingsgeschiedenis in reeks kaartbeelden

Hoofdthema's:

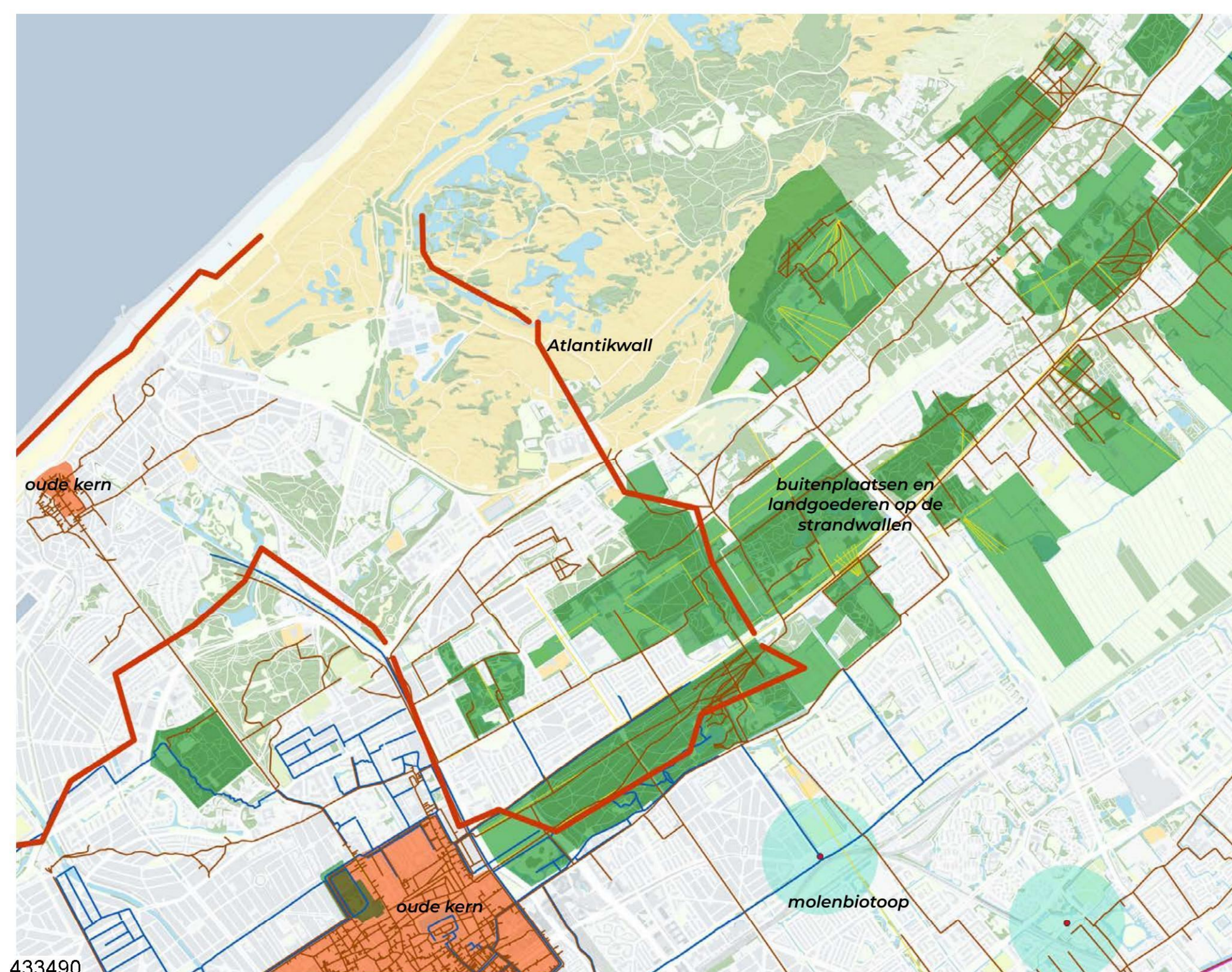
- Stad: Den Haag en Scheveningen groeien naar elkaar, duin wordt stad en parkbos
- Buitenplaatsen: op de strandwallen: deels verdwenen, deels als groene enclaves in de stad
- Waterwinning: in de duinen
- Atlantikwall: sporen van WOII geschiedenis in stad en duinen.
- Infrastructuur: grote groei verkeer, doorgaande routes, randwegen etc.

analyse

onderscheid deelgebieden

- Duinen: nu beschermd natuurgebied
- Duinbossen: parkgebieden geent op de oorspronkelijke duingebieden.
- Buitenplaatsen: reeks van landgoederen en buitebnplaatse op de strandwallen tussen Den Haag en Wassenaar.

analyse

cultuurhistorie

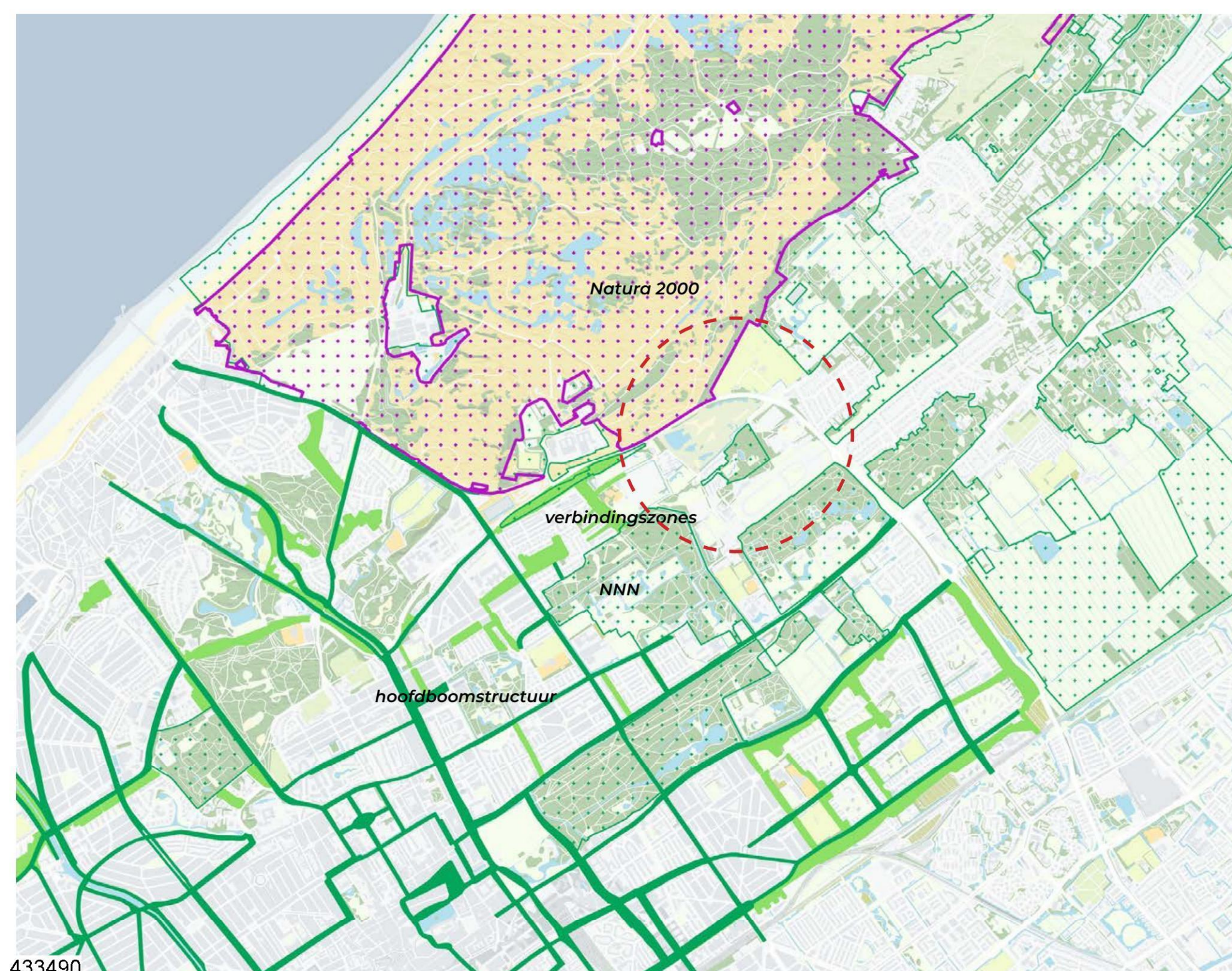
Rijke historie met nu nog zichtbare gebieden, structuren en elementen uit verschillende tijdslagen:

- Buitenplaatsen en landgoederen deels verdwenen, maar ook nog groot aantal aanwezig en beeldbepalend zoals Clingendael, Duindigt, Oostduin, Arensdorp.
- Historische wegenstructuren
- Atlantikwall: bunkers, tankgracht en verschillende kleinere elementen.
- Historische kern en wijken met monumentale architectuur
- Waterwinning, pompstation

analyse

groen - ecologie

- beschermde natuur: Natura 2000 (Meijendel-Berkheide) en NNN (Zorgvliet, Clingendael, Duindigt, Haagse Bos) .
- stedelijke groenstructuur: eco-zones en hoofdboomstructuur verbinden natuur in de stad en met de duinen.
- de hoofdboomstructuur bestaat in dit gebied veelal uit majestueuze (oude) boomstructuren.
- ecologische waarde groen (sterk) beïnvloed door inrichting en gebruik als stadsgroen
- ecologische samenhang beperkt door barriewerking infrastructuur
- rondom Duindigt ontbrekende schakels in netwerk

analyse

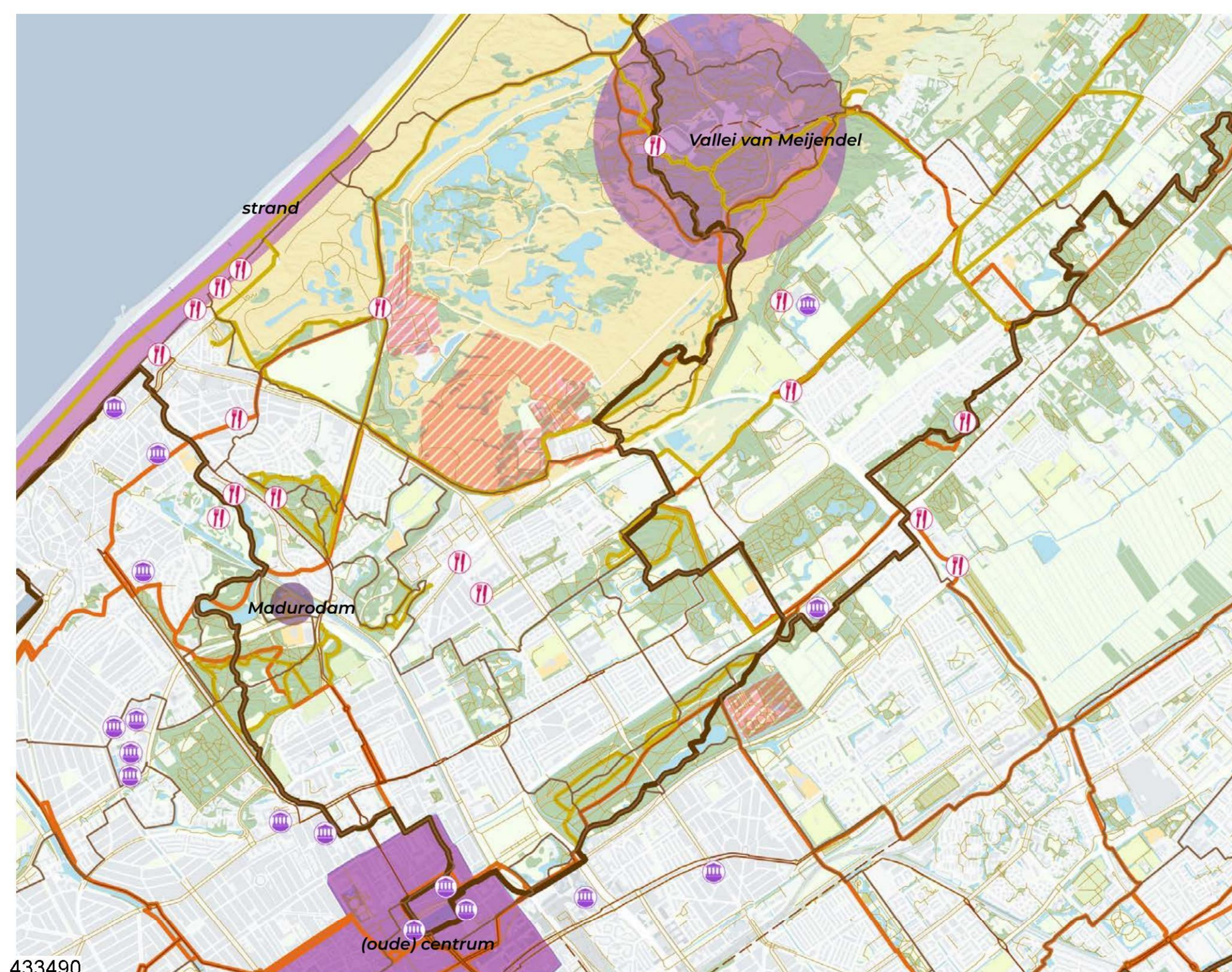
groen - recreatief

Relatief veel groen in de noordelijke randzone van Den Haag.

Wel versnipperd: veel deelgebiedjes met onderling weinig verbinding

Grote variatie aan groengebieden in de overgangszone

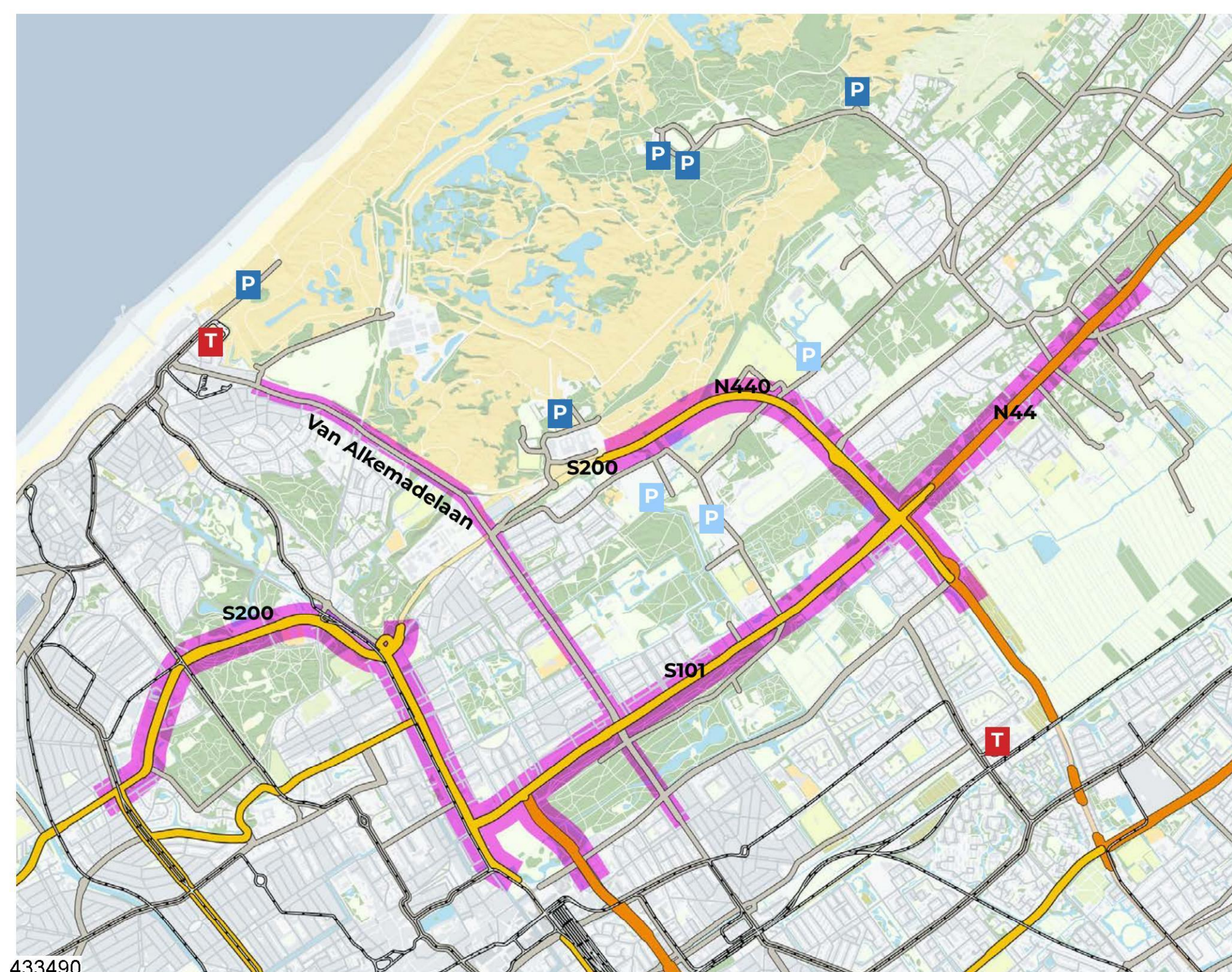
- allerlei gradaties natuurlijk-cultureel
- variaties in beeld: duin-bos-park-weide
- variatie aan functies en gebruik: (bos, park, sport, volkstuin, camping, speeltuin, evenementenveld, dierenweide, rosarium, etc.)
- veel sportvelden in randzone

analyse

recreatief netwerk

- uitgebreid stelsel van fiets- en wandelpaden
- populaire recreatieve bestemmingen: Haagse Bos, strand, Vallei Meijendel, Madurodam, Voorlinden
- enkele ontoegankelijke delen in duinen (defensie, waterinring) en randzone (particuliere buitenplaatsen)
- Route Centrum-Scheveningen via Scheveningse Bosjes - Westbroekpark
- Route Centrum - Meijendel via Haagse Bos, Clingendael, Waalsdorp
- barriewerking infrastructuur
- beperkt aanbod recreatieve voorzieningen

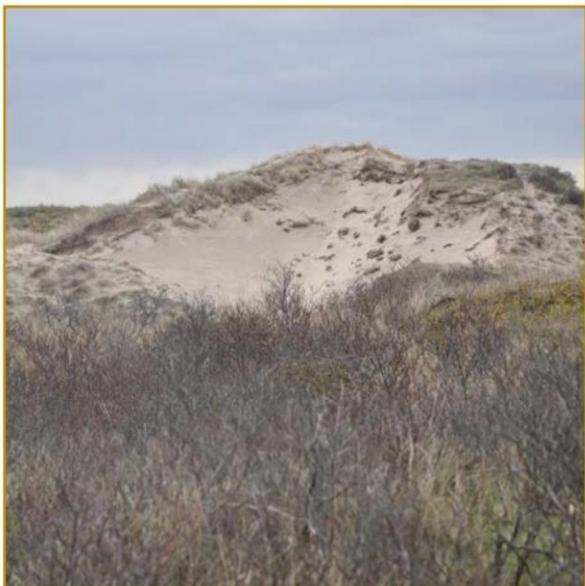
analyse

verkeer

- Landscheidingweg S200-N440 vormt (ondanks ondertunneling) flinke barrière t.h.v. Scheveningsche Boschjes en aan de noordostrand van Den Haag snijdt de N440 dwars door de landgoederenzone
- Van Alkemadelaan doorsnijdt stedelijke hoofdgroenstructuur (SHG) en vormt barrière naar de duinen
- S101-N44 vormt een 'verkeersgoot' parallel aan de landgoederenstrook tot in het hart van Den Haag
- parkeervoorzieningen bij Zwarte Pad, Vallei Meijendel, TNO

PM: openbaar vervoer

kwaliteiten

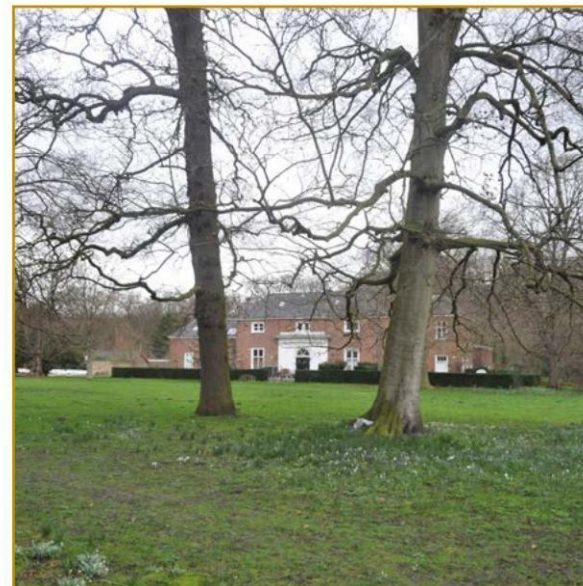
waardevolle duinnatuur Meijendel

Grijs duin, dynamiek, relatieve rust. Duibossen en goed ontwikkelde duinstruwelen. Meijendel landelijke hostpot nachtegaal.

natuur in de stad

Grote groengebieden, op duinen in de stad, waardevolle habitat voor verschillende soorten: bosvogels als boomklever, groene specht, bosuil en glanskop, eekhoorn, vos en stinzenplanten. Verbindende structuren door de stad, kopeling met duinen (verbindingen).

robuust groen in de stad

De noordrand van Den Haag kenmerkt zich door een groot aantal, omvangrijke groengebieden die tezamen een stevige groenstructuur vormen met een belangrijke recreatieve functie.

rijke historie

Fraaie buitenplaatsen zoals Clingendael, Duindigt, Arensdopr en Oostduin. Monumentaal groen, historische architectonisch rijke (groene) wijken.

kwaliteiten

markant relief

Opvallend en plaatselijk on-nederlands relief, samenhangend met de oude duinen. Binnenduinrand, duintoppen met (oorspronkelijk) weidse panorama's.

uitgebreid routenetwerk

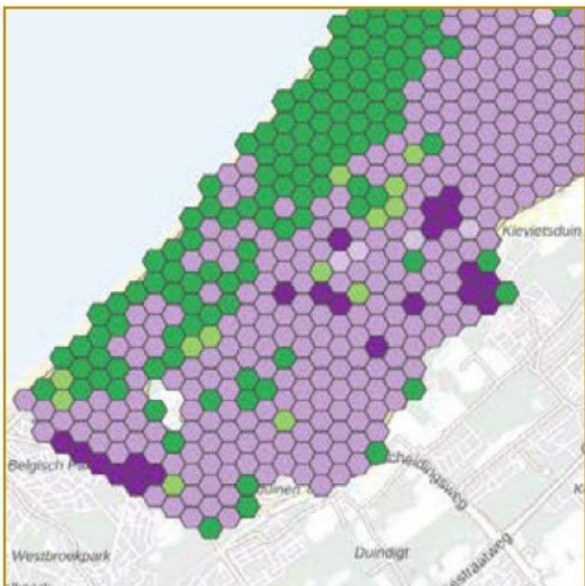
Een uitgebreid stelsel van fiets- en wandelpaden en -routes.

nabijheid van het landschap

Vanuit het centrum Den Haag en de noordelijke wijken ligt het landschap 'om de hoek': zee, strand, duin, horst en weide.

knelpunten

duinnatuur - stikstof

Afname biodiversiteit duinnatuur Meijendel-Berkheide door te hoge stikstofdeposities. Effecten vanuit de directe omgeving hangen met name samen met woongebieden en (auto)verkeer.

duinnatuur - recreatiedruk

Plaatselijk verstoring natuur door (te) hoge recreatiedruk in de duingebieden. M.n. Vallei Meijendel. Verstoring roedvogels en andere soorten (ree), aantasting vegetatie door (over)betreding, extra stikstofemissie door auto's van bezoekers tot diep in gebied.

barrierewerking infrastructuur, versnippering

Grootschalige infrastructuur vormt belangrijk obstakel voor recreant en natuur (o.a. van Alkemadelaan, Benoordenhoutse weg, Teldersweg). Oorspronkelijk samenhangende structuren (duinen, langoederenzone) opgeknapt in afzonderlijke eenheden.

natuurkwaliteit

Vanuit ecologisch oogpunt is het setdelijk groen te veel ingericht als stadspark; potenties ondergrond onvoldoende benut: bloemrijk (duin)grasland, poelen, natte bloemrijk grasland, structuurrijk bos en bosranden

knelpunten

aantrekkelijkheid routes

Kwaliteit van doorgaande fiets- en wandelroutes: gebrek aan logische/herkenbare doorgaande hoofdroutes voor recreant als verbinding tussen stad en landschap en schakels tussen grote groengebieden

beperkte voorzieningen

Naast enkel grotere 'trekkers' (Vallei Meijndel, Clingendael) beperkte recreatieve voorzieningen. Weinig parkeermogelijkheden, goede speelplekken en horeca en te weinig geclusterd. Veel groen is gericht op dagelijkse recreatie (ommetje, hond), weinig op dagtochtjes met gezin

private terreinen

Plaatselijk een clustering van private terreinen met hekken afgeschermd; sportvelden maar ook locaties met hoog veiligheid-niveau (ambassade VS, NCIA, Internat. Strafhof etc.)

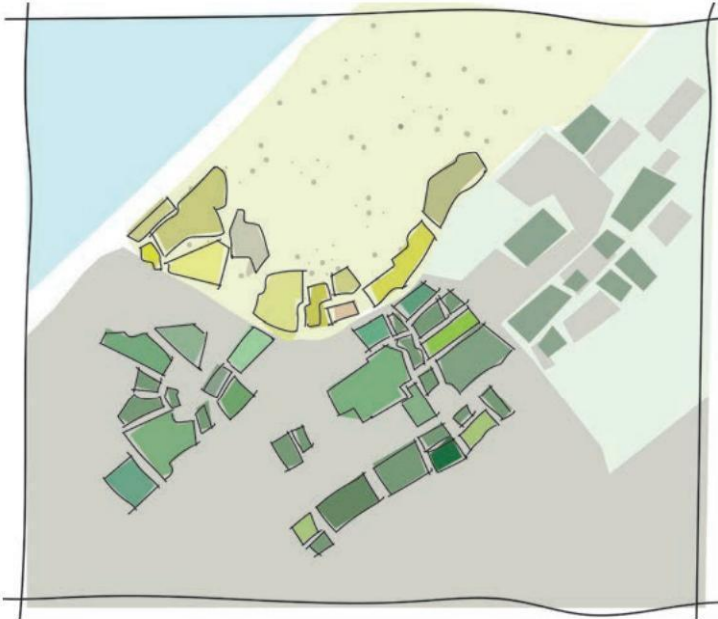

verrommeling

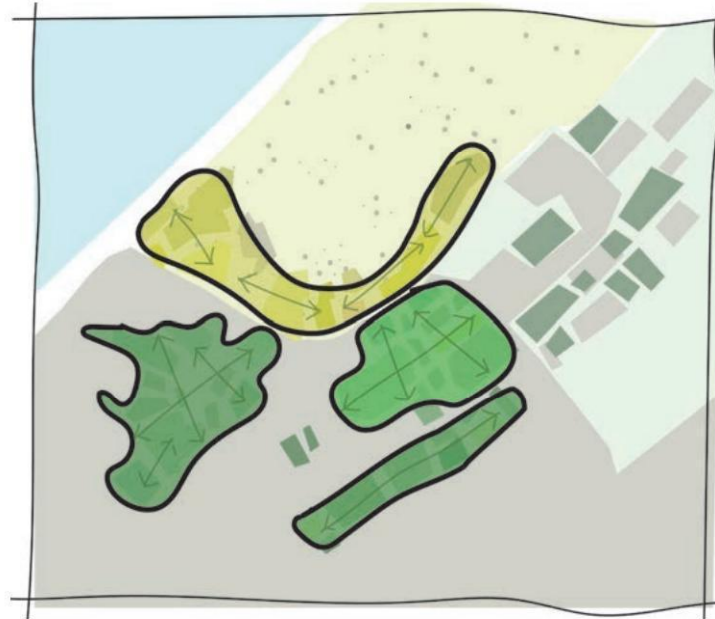
Plaatselijk (omgeving Duindigt) verrommelde en sleetse plekken: landschap in de wachtstand.

3. kansen

kansen

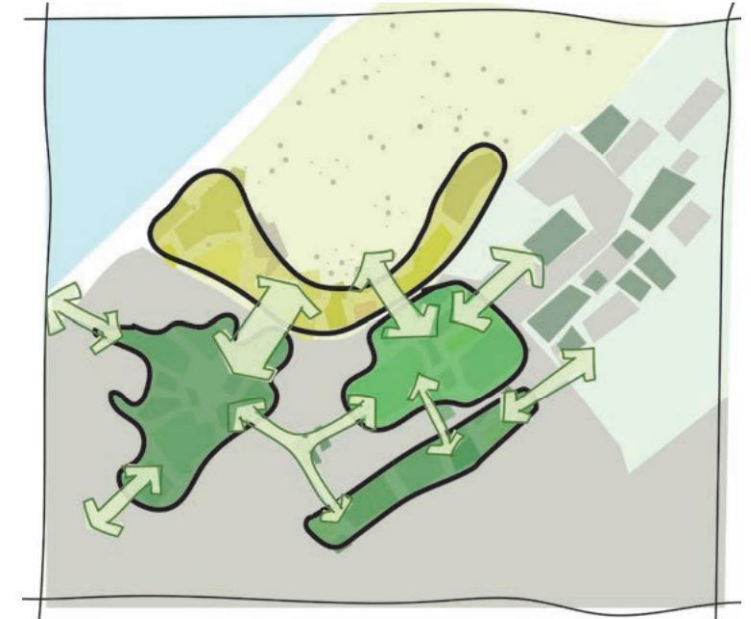

van: veel groen maar versnipperd

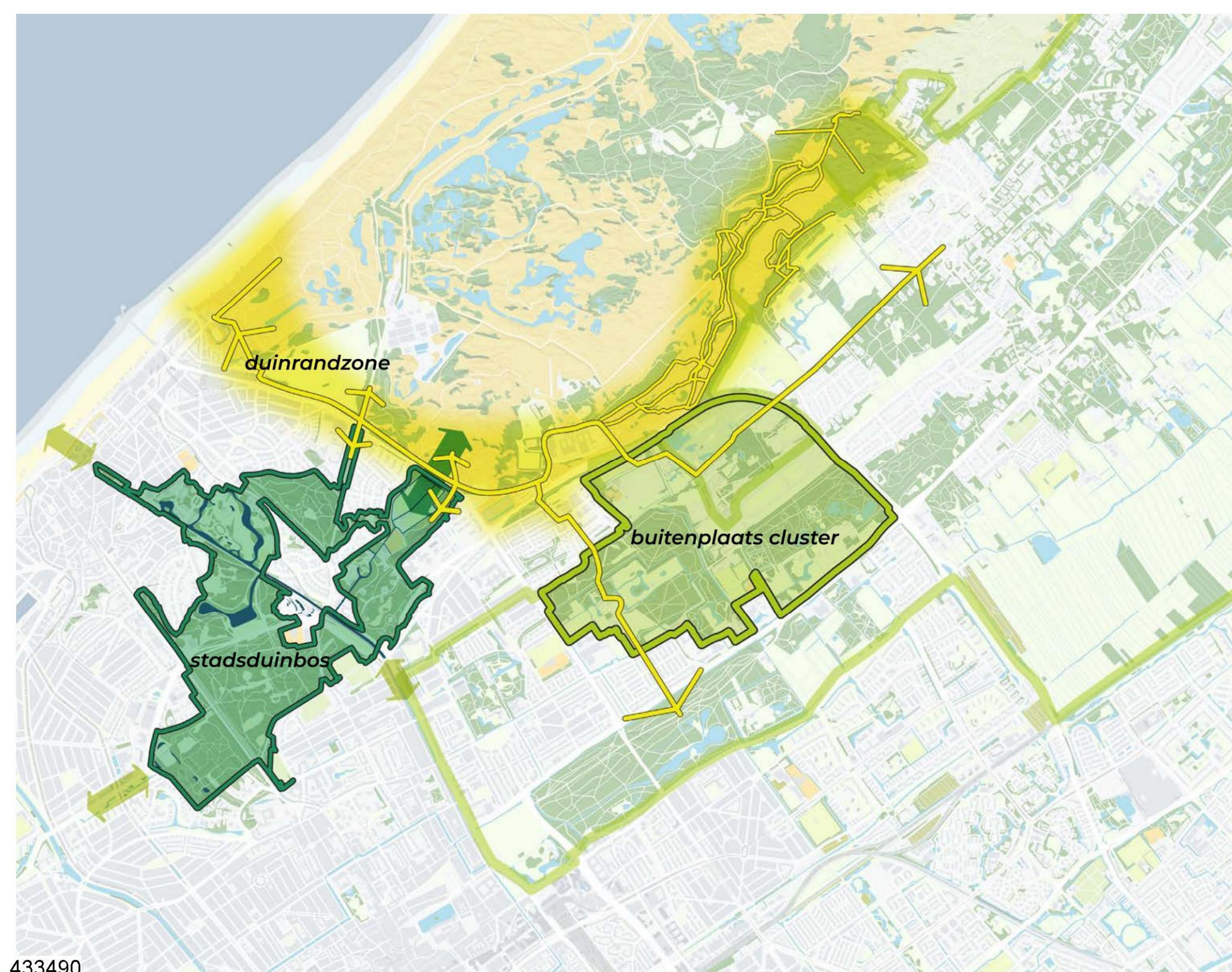
naar: versterken samenhang binnen grote herkenbare eenheden

- opheffen interne barrières
- versterken onderscheid tussen grote eenheden: eigen profiel (duinbos, buitenplaats, binnenduinrand)
- vergroten natuurwaarden passend bij profiel
- vergroten aantrekkelijkheid, bij profiel passende voorzieningen

en: verbinden grote eenheden

- aantrekkelijke doorgaande routes
- eco-verbindingen
- poorten / entreegebieden gekoppeld aan hoofdroutes

kansen

VERSTERKEN ROBUUSTE GROENGEBIEDEN IN DE STAD

Samenhangend groen

Grotere samenhangende eenheden met herkenbaar profiel: recreatief en voor natuur.

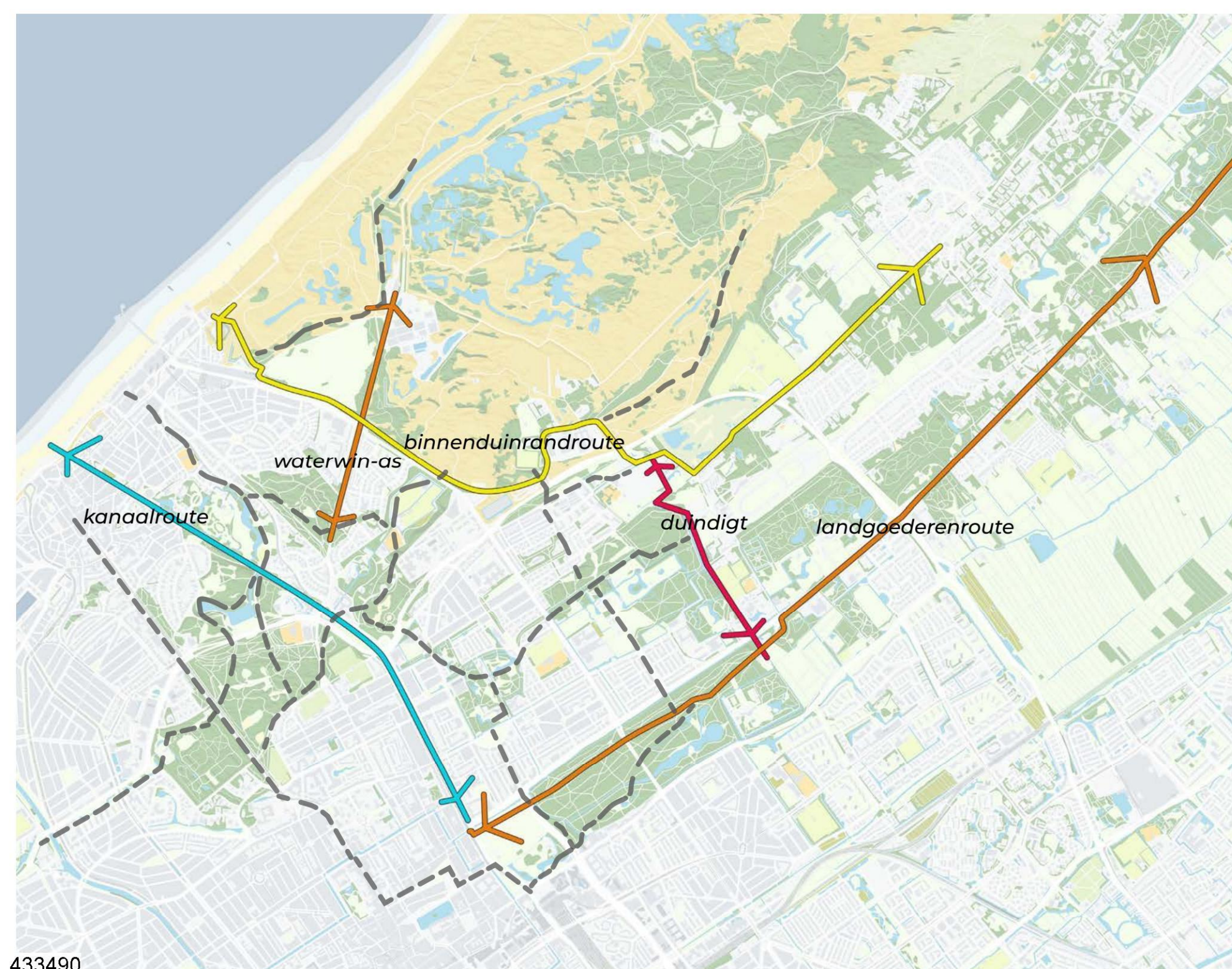
- Stadsduinbos (Schv.Bosjes etc.)
- Buitenplaats cluster Clinge-dael-Duindigt
- Binnenduinrandzone

Vergroten natuurkwaliteit en versterken duinbeleving

Vergroten biodiversiteit, herstel duinmilieus (zand, duingrasland, vallei), meer dynamiek, verminderen verharding, aanpassingen in beheer

Vergroten aantrekkelijkheid groengebieden

Verbeteren kwaliteit inrichting, creëren nieuwe bestemmingen, recreatief programma, zichtbaar / beleefbaar maken cultuurhistorie (buitenplaatsen, atlantikwall), uitzichtpunten.

kansen

AANTREKKELIJKE GROENE ROUTES

Lange lijnen als verbinding: parkways

Doorgaande herkenbare routes als verbinding tussen de groengebieden en aantrekkelijke route van centrum naar landschap. Herkenbaar, comfortabel, groen

Opheffen barrierewerking

Van verbeteren oversteekbaarheid tot plaatselijk ongelijkvloerse oplossingen op cruciale routes.

Verblijfskwaliteit

Koppelen van aantrekkelijke verblijfsplekken aan de doorgaande routes en toegangen / entrees tot de grote groengebieden en duin.

kansen

NIEUW PROGRAMMA

Toevoegen van aanvullend recreatief programma als concurrerend alternatief voor activiteiten in de duinen. Te ontwikkelen locatie met combinatie van mogelijk :

Sport

Aantrekkelijk parcours (hardlopen, wielrennen, skeeleren, bootcamp, ...)

Spel

Natuurlijke, uitdagende speelvoorzieningen

Horeca

Start- en finishpunt sporters, afspreekpunt ouders met kinderen etc.

Bereikbaarheid

Goede bereikbaarheid met openbaar vervoer en parkeervoorziening

Verhuur / hub

Fiets-verhuur (step, kano, etc.); routes, arrangementen: hub functie met mogelijkheid verkenning duinen (en achterland)

Verbinden - betere verbinding voor mens en natuur tussen stedelijk dvinbos en binnendvinrandzone - Klein zwitserland

Verbinden - betere verbinding voor mens en natuur tussen stedelijk dvinbos en binnendvinrandzone - pompstation

Bestemmingen - meer plekken om naar toe te gaan in stedelijk dvinbos (denk aan kleinschalige horeca, mooie routes, vittijkplekken, etc.)

Natuurwaarden vergroten - dvinbos - vergroten biodiversiteit, herstel dvinmilieus (zand, dvingras, vallei), meer dynamiek, toegankelijkheid zoneren, ontsnipperen

Barrières opheffen - ontsnipperen & verbinden door meerdere barrières in het wegennetwerk te verzachten (bijvoorbeeld t.h.v. de Teldersweg)

Verbinden - betere routes over het brugdek van de N440 naar de binnenduvinrand, verbind het Ryaardsplein e.o. met de duvinrand

Route - aantrekkelijke en toegankelijk binnenduvinrand: meer ruimte voor duinbeleving pal langs de stadsrand, aantrekkelijke routes (i.p.v. pal langs het hek), betere verbindingen over de Van Alkemadelaan

Entrees - naar de dvinen, voorzieningen

P-terrein
Zwarte Pad
'electrificeren'

Verbinden - meer ruimte voor mens en natuur t.h.v. de overgang over de N440

Route - afwisselende route tussen landgoederen en binnenduvinrand

Binnenduvinrandzone

Verbinden - verbinding
tussen Clingendael en Haagse
Bos verbeteren door betere
oversteekplaats t.h.v. kruising
Laan van Clingendael met de
Benoordenhoutseweg

Samenhang -
Buitenplaatscluster van formaat
Clingendael-Dvindigt-voormalige
renbaan

Transformeren - rommelige tussenzone tussen weg, dvin en
stad (met allerlei functies zoals renbaan, sportvelden, restruimte,
afgesloten terreinen) met mogelijkheid te transformeren naar
gebied met grotere aantrekkingskracht van buiten en zo stevig
bij te dragen aan 'ontlasting' Meijndel

Buitenplaats cluster

To: 5.1.2e .1.2e | 5.1.2e @wassenaar.nl
Cc: 5.1.2e .2e | 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e
5.1.2e | 5.1.2e @milieufederatie.nl
From: 5.1.2e
Sent: Mon 11/11/2024 7:57:51 PM
Subject: RE: Revitalisering Duindigt Wassenaar
Received: Mon 11/11/2024 7:57:57 PM

Dag 5.1.2e ,
Dank voor de snelle opvolging! Ik zou het ook op prijs stellen om wat dieper met jou en je collega door te praten. Ik heb wat ideeën over hoe wij als NMZH een volgende stap kunnen zetten. Ik spreek dat graag op korte termijn met jullie door. Ik zal morgen even telefonisch contact opnemen om tot een datum te komen.
Met vriendelijke groet,
5.1.2e

5.1.2e

Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland

m 5.1.2e t 5.1.2e

e 5.1.2e @milieufederatie.nl w. www.milieufederatie.nl

a Laan van Nieuw Oost-Indië 131e, 2593 BM Den Haag

Denk aan het milieu! Is het noodzakelijk dat u dit e-mailbericht print?

De informatie verzonden in dit e-mail bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde is verboden. Indien u dit bericht ten onrechte ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken maar de afzender direct te informeren door het bericht te retourneren en het daarna te verwijderen. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van de in de e-mail ontvangen informatie aan derden is niet toegestaan.

**Spreek je uit voor
schoon en veilig
oppervlaktewater.**

Steun onze strijd via inspraakwater.nl

**INSPRAAK
WATER**

Van: 5.1.2e
Verzonden: maandag 11 november 2024 08:54
Aan: 5.1.2e ; 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e
Onderwerp: Revitalisering Duindigt Wassenaar

Beste allen,
7:33
33068
gesproken tijdens de vergadering van afgelopen vrijdag zend ik hierbij ter kennisname het voorstel "Revitalisering Duindigt Wassenaar"
d 11 januari 2024.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Werkdagen: ma-di-wo-do

T. +31886549780

E. 5.1.2e@wassenaar.nl

www.wassenaar.nl

23-08-2025

Ha Meyndert, kan je volgende week dinsdag om 17.00 bij de Haagsche in Wassenaar voor een werkbezoek? Het gaat over iets relevants voor de provincie (verplaatsing driving range) en handig als we even kunnen sparren over Duindigt. Arne Werveling komt ook en hij belde vandaag al. Zou fijn zijn als we met z'n drieën kunnen gaan, groet, Laurens

22:25

25-08-2025

Goedemorgen Laurens. Dank voor de uitnodiging. Ik neem dat je het hebt over morgen, de 26e? Wordt voor mij waarschijnlijk lastig. Ik heb een werkbezoek met een aantal Kamerleden aan Esa/Estec en ik weet nog niet hoe laat ik kan vertrekken uit Noordwijk. Wellicht handig als ik nog even bel als ik daar weg kan en dat we dan even afstemmen of het nog mogelijk is ? Hartelijke groet, Meindert

09:21

0026

To: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Mon 1/8/2024 1:48:11 PM
Subject: Fwd: Afspraak woe Duindigt
Received: Mon 1/8/2024 1:48:14 PM

Ter info

Verzonden vanaf [Outlook voor Android](#)

From: 5.1.2e
Sent: Monday, January 8, 2024 2:44:31 PM
To: 5.1.2e
Cc: 5.1.2e
Subject: Afspraak woe

Beste 5.1.2e,
De beste wensen voor 2024.
Wij hebben een afspraak op Woe over Duindigt. Nu is er pas de 16^e een intern overlegje waar ik met diverse collega's bespreek van PZH over evt ontwikkelrichtingen waar wij wat in zouden zien.
Zo zijn er (naast 5.1.2e en 5.1.2e) collega's vanuit ZHPLG die ook wel wat voelen voor juist een groene ontwikkeling. Vraag is natuurlijk of daar evt ook middelen voor zijn. Zo hoop ik de verschillende smaken boven tafel te krijgen voor een evt bestuurlijk voorstel later. Ik vermoed overigens dat het bestuurlijk overleg nog breder getrokken moet worden want Berend Potjer is gebiedsgedeputeerde (en gaat tevens over ZHPLG). Dus naast Meindert Stolk (Erfgoed i.c.), Anne Koning (RO en Sport).

Het lijkt mij beter om ons overleg wat door te schuiven en afhandelbaar van ideeën kan daar dan wellicht nog iemand anders bij aan schuiven vanuit PZH maar ik weet niet wie dat is op dit moment omdat wij het gesprek nog moeten hebben.

Voor nu kan ik aanbieden de volgende data waar ik 5.1.2e en 5.1.2e jij kunnen. Laten we die alvast prikken als jij dan kunt. Laat svp even weten. Mocht jij toch behoefte hebben om Woe al af te spreken dan kan dat ook wel. Maar het lijkt mij suboptimaal **.

Di 30 11-12u

Wo 31 14-17u

Di 6 13-14u

Di 7 13-14u

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

M 5.1.2e
E 5.1.2e @pzh.nl

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

To: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]
Cc: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e.2e
Sent: Tue 6/10/2025 6:43:53 AM
Subject: FW: Duindigt
Received: Tue 6/10/2025 6:44:28 AM
[20250608 Duindigt groene toegangspoort tot het stadsduinlandschap.docx](#)

5.1.2e ,
Kennelijk heeft Duindigt ook de aandacht getrokken van de natuur en milieufederatie, 5.1.2e noemt het bij de Novex.
Ik ben daar niet rechtstreeks bij betrokken, maar weet dus dat er meer mensen ideeën over Duindigt hebben.
Groet, 5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
Provincie Zuid-Holland
5.1.2e
Ma, di, do, vr bereikbaar

Van: 5.1.2e
Verzonden: zondag 8 juni 2025 18:34
Aan: 5.1.2e 5.1 5.1.2e 5.1.2e ;
5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e ;
5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e ;
CC: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e ; Arne Weverling ; 5.1.2e ; 5.1.2e @den Haag.nl;
5.1.2e ; Berend Potjer

Onderwerp: Duindigt
Dag Allemaal,
Als aanvulling op mijn vorige mail heb ik een korte discussienotitie gemaakt voor bespreking op 10 juni. Deze doe ik jullie graag toekomen.
Met vriendelijke groet,
5.1.2e

5.1.2e
Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland
m 5.1.2e t 5.1.2e
e 5.1.2e @milieufederatie.nl w. www.milieufederatie.nl
a Laan van Nieuw Oost-Indië 131e, 2593 BM Den Haag

Spreek je uit voor
schoon en veilig
oppervlaktewater.

Steun onze strijd via inspraakwater.nl

INSPRAAK
WATER

Van: 5.1.2e

Verzonden: zaterdag 7 juni 2025 17:56

Aan: 5.1.2e (5.1.2e @portofrotterdam.com) <5.1.2e @portofrotterdam.com>; 5.1.2e
(5.1.2e @portofrotterdam.com) <5.1.2e @portofrotterdam.com>; 5.1.2e
<5.1.2e @minienw.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e
5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @zhl.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @natuurmonumenten.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e @milieufederatie.nl>; Arne Weverling <a.weverling@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @wassenaar.nl>;
5.1.2e @denhaag.nl; 5.1.2e <5.1.2e @staatsbosbeheer.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @dunea.nl>;
5.1.2e @dunea.nl' (5.1.2e @dunea.nl) <5.1.2e @dunea.nl>

Onderwerp: Duindigt

Dag Allemaal,

Zoals velen van jullie weten volg ik de ontwikkeling rond Duindigt in de gemeente Wassenaar al jaren. Juist omdat dit een essentieel onderdeel uit kan maken van het overgangsgebied Meijndel-Wassenaar- Den Haag. DE gemeente Wassenaar heeft recent hiervoor een Position Paper vastgesteld. Dit treffen jullie aan in de bijlage.

De onduidelijke situatie, zowel organisatorisch, juridisch als financieel maakte een verdere verkenning eerder erg moeilijk. Ik heb samen met de omgeving en andere organisaties wel wat pogingen gedaan door de jaren, maar ik kwam ook niet verder. Er ontstaat nu een nieuwe kans aangezien de renbaan officieel failliet is verklaard en op 23 juli wordt de grond geveild. Daar zit nu alleen een natuur en recreatiebestemming op. Geen woningbouw bestemming. Dit zou betekenen dat de grondprijs nog laag zou kunnen liggen. In onze NOVEX-oriëntatie rond natuurherstel, wegnemen van drukfactoren in Natura 2000-gebieden en de ontwikkeling van een vitale regio ontstaat nu een nieuwe kans die ik graag in het aanstaande overleg van de NOVEX Rotterdamse haven verder wil bespreken. @ 5.1.2e wil jij dit agenderen.

Ik heb bewust in dit emailbericht cc ook bestuurders meegenomen en de directies ZHL, Natuurmonumenten, SBB, Dunea en Nationaalpark Hollandse Duinen. Vanuit het besef als wij iets willen dit vanuit een brede coalitie nodig zal zijn. Zie uit naar het overleg. Iedereen een fijn Pinksterweekend!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e @

Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland

m 5.1.2e t 5.1.2e

e 5.1.2e @milieufederatie.nl w. www.milieufederatie.nl

a Laan van Nieuw Oost-Indië 131e, 2593 BM Den Haag

 Denk aan het milieu! Is het noodzakelijk dat u dit e-mailbericht print?

De informatie verzonden in dit e-mail bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde is verboden. Indien u dit bericht ten onrechte ontvangt, wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken maar de afzender direct te informeren door het bericht te retourneren en het daarna te verwijderen. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van de in de e-mail ontvangen informatie aan derden is niet toegestaan.

**Spreek je uit voor
schoon en veilig
oppervlaktewater.**

Steun onze strijd via inspraakwater.nl

**INSPRAAK
WATER**

Discussienotitie Duindigt Toegangspoort

Inleiding

Aan de noordrand van Den Haag ligt een unieke kans: renbaan Duindigt. Deze historische locatie vormt een cruciale schakel tussen stad en natuur, direct grenzend aan het Natura 2000-gebied Meijendel-Berkheide. In een regio waar het inwonertal blijft groeien en de druk op kwetsbare natuur toeneemt, kan Duindigt uitgroeien tot een nieuw evenwichtspunt tussen natuur, recreatie en erfgoed. De Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland (NMZH) zet zich al jaren in voor duurzame gebiedsontwikkeling in deze groene zone. De toenmalige situatie bij renbaan Duindigt maakte dit zo'n ontwikkeling feitelijk onmogelijk. Maar de openbare veiling van het terrein op 23 juli 2025 opent nu de deur naar een toekomstbestendige invulling. Juridische en financiële risico's en blokkades uit het verleden vervallen dan grotendeels.

Het moment is daar om met publieke en maatschappelijke partijen de regie te nemen over deze strategische plek. Het recent gepubliceerde Position Paper Overgangsgebied Meijendel, opgesteld door de gemeenten Wassenaar en Den Haag, Dunea en andere partners, benadrukt het belang van Duindigt binnen een robuust stadsduinlandschap. Deze notitie verkent de kansen, de juridische en ruimtelijke randvoorwaarden en de beleidsmatige context om van Duindigt een groene toegangspoort tot Meijendel te maken. Een plek waar recreatie, biodiversiteit en klimaatadaptatie elkaar versterken.

Duindigt als groene toegangspoort

Volgens het Position Paper is Duindigt een van de twee meest kansrijke locaties voor een integrale ontwikkeling van natuur, recreatie en landschap. De plek biedt een alternatief voor bezoekersstromen naar de kwetsbare duinkern van Meijendel, en versterkt tegelijk het netwerk van parken, buitenplaatsen en duinbossen tussen Den Haag en Wassenaar. Het geldende bestemmingsplan van de gemeente Wassenaar kent aan Duindigt de bestemming 'Sport-Hippisch' toe, met een dubbelbestemming 'Groen en Natuur' (Sg+N). Binnen dit kader is ruimte voor natuurontwikkeling, ecologische verbindingen, landschappelijke versterking en recreatief medegebruik. Onderdelen van de visie uit het Position Paper, zoals wandelroutes en landschappelijke inrichting passen binnen deze kaders.

Voor voorzieningen zoals een mobiliteitshub, ontvangstpunt of bredere recreatieve functies is een aanpassing van het bestemmingsplan noodzakelijk. Woningbouw is uitgesloten. De gewenste ontwikkeling vraagt dus niet alleen samenwerking, maar ook een ruimtelijk traject dat aansluit op beleidskaders als Nationaal Park Hollandse Duinen, de Omgevingsvisie Zuid-Holland en het NOVEX-programma.

De druk op Meijendel loopt op

Meijendel ontvangt inmiddels circa 3 miljoen bezoekers per jaar, tegenover 900.000 in 2015. Met de verwachte groei van 100.000 tot 200.000 inwoners in de regio in de komende 15 jaar, zal de recreatiedruk verder toenemen. Zonder extra recreatieve capaciteit komt die druk volledig terecht op de kwetsbare natuur. Dat leidt tot verstoring van fauna, schade aan vegetatie en toenemende stikstofbelasting.

Een nieuw perspectief voor Duindigt

Duindigt biedt de ruimte én ligging om deze druk op te vangen. Door het terrein zorgvuldig te herontwikkelen ontstaat een groene buffer én een aantrekkelijke toegangspoort. Daarmee kunnen we:

- natuurwaarden herstellen en verbinden met omliggende groengebieden;
- bezoekersstromen sturen naar robuustere delen van het landschap;
- duurzame mobiliteit stimuleren (fiets, OV, langzaam verkeer);
- erfgoed en landschap integreren in de bezoekersbeleving;
- bijdragen aan gezondheid, biodiversiteit en klimaatbestendigheid in de regio.

Laten we dit moment aangrijpen

De opgave rond Duindigt is te groot voor alleen Wassenaar en Den Haag. Om de visie uit het Position Paper te realiseren is een brede samenwerking nodig tussen alle overheden, maatschappelijke organisaties, terreinbeheerders en betrokken inwoners. Die samenwerking moet gericht zijn op zowel ontwikkeling als financiering.

Daarom is het essentieel nu gezamenlijk te verkennen welke partners kunnen aanhaken, en welke publieke en private financieringsbronnen beschikbaar zijn. Denk aan fondsen voor natuurherstel, recreatie, klimaatadaptatie en erfgoed. Deze inventarisatie kan de basis vormen voor een breed gedragen plan van aanpak.

De veiling op 23 juli 2025 biedt een unieke kans om publieke regie te nemen. Provincie, gemeenten, maatschappelijke organisaties en private partijen kunnen samen het verschil maken. Laten we deze kans benutten en van Duindigt een groene toegangspoort maken waar mens en natuur samen floreren.

To: 5.1.2e 1.2e | 5.1.2e | @denhaag.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e | @pzh.nl]; 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e | @vinu.nl]; 5.1.2e .2e | 5.1.2e | @vinu.nl];
5.1.2e 1.2e | 5.1.2e | @wassenaar.nl]
From: 5.1.2e 1.2e
Sent: Tue 9/2/2025 12:07:28 PM
Subject: FW: position paper in de landschapstafel - reactie Wassenaar
Received: Tue 9/2/2025 12:08:11 PM
[position paper tekst NPHDcsim.docx](#)

Hoi 5.1.2e,
Memo Position paper is door de manager van RO intern besproken met de strategen en heeft aangegeven dat blijkt dat wh Koetsier geen mandaat heeft voor ondertekening om het document als kaderstellend vast te stellen.
College heeft besloten het document ter kennisname aan te nemen.
Kun je de besluiten in de memo hierop aanpassen 5.1.2e?
Met vriendelijke groet,

5.1.2e
Ondersteuner project DHW
T. + 5.1.2e)
E. 5.1.2e | @wassenaar.nl

Gemeente Wassenaar

www.wassenaar.nl

Van: 5.1.2e
Verzonden: maandag 1 september 2025 17:19
Aan: 5.1.2e
CC: 5.1.2e
Onderwerp: RE: position paper in de landschapstafel
Hoi 5.1.2e,
Bij deze stuur ik je de concept-memo voor de Landschapstafel over het agenda punt position paper.
Zoiest afgestemd met 5.1.2e bij afwezigheid van 5.1.2e (gemeente Wassenaar).
Het document zelf heb je al, maar zonodig kun je het ook vinden op:
<https://denhaag.raadsinformatie.nl/modules/13/Overige%20bestuurlijke%20stukken/1045570>
Succes met de voorbereiding.
Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e regionaal groen
Gemeente Den Haag
DSO, Afdeling Stedenbouw en Planologie, Team Groene Metropool
5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e | @pzh.nl>
Verzonden: vrijdag 29 augustus 2025 12:47
Aan: 5.1.2e <5.1.2e | @denhaag.nl>; 5.1.2e <5.1.2e | @wassenaar.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e | @vinu.nl>; 5.1.2e <5.1.2e | @vinu.nl>
Onderwerp: position paper in de landschapstafel

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Hoi 5.1.2e en 5.1.2e,
De position paper staat op 12 september op de bestuurlijke landschapstafel.
Ik wil mijn gedeputeerde graag voorbereiden ook op dit onderdeel. Hebben jullie al een memo of wanneer verwachten jullie dit te hebben?
Met vriendelijke groet,

T 5.1.2e**Werkdagen:** ma, di, wo ochtend, do, vr
Krachtig Zuid-Holland

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op:

<https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Memo Landschapstafel 12 september 2025

Position Paper Den Haag Noord Wassenaar Zuid Meijendel

In Nationaal Park Hollandse Duinen streven we naar het inrichten van buffergebieden rondom gebieden met zeer hoge natuurwaarden, de zogenaamde Natura-2000 gebieden. Door de gebieden grenzend aan de landzijde van de duinen als buffergebied in te richten wordt de druk op de duinen -denk aan recreatiedruk en stikstofneerslag- beperkt. Dit sluit aan bij de ambities van de Provincie, die deze doelstelling ook in het Zuid-Hollands Programma Landelijk gebied heeft opgenomen. Vanuit de Landschapstafel Duin Horst & Weide heeft de gemeente Den Haag met Wassenaar en Dunea het initiatief genomen om te onderzoeken wat er in het gebied tussen Wassenaar en Den Haag, grenzend aan duingebied Meijendel, gedaan kan worden om de kwaliteiten te versterken op het gebied van natuur, cultuurhistorie en recreatie

De resultaten van het verkennend onderzoek zijn opgenomen in het rapport “Position Paper Den Haag Noord Wassenaar Zuid Meijendel”. Het is opgesteld door landschapsarchitect Abe Veenstra in samenwerking met een klankbordgroep waarin onder meer, Stichting Duinbehoud en Stichting Hart voor Meijendel en de Provincie vertegenwoordigd waren.

Het strandwallenlandschap met de daarbij behorende landgoederenzone tussen Wassenaar en Den Haag is een uniek gebied. Op de strandwallen- en vlakten vindt je veel bijzondere landschappen en parken, zoals het Haagse Bos, Scheveningse Bosjes, Clingendael, Duindigt en Wittenburg, die in meer of mindere mate verweven zijn met het stedelijk gebied. Het position paper ziet kansen voor de vorming en versterking van een drietal robuuste groenclusters voortbouwend op de natuurlijke ondergrond en historische ontwikkeling: de Binnenduintrandzone, het Stadsduinboszone en de Landgoederenzone. Het verbeteren van het recreatieve routenetwerk draagt bij aan het realiseren van een recreatieve zonering, door het ontwikkelen van aantrekkelijke en veilige doorgaande routes tussen de deelgebieden te koppelen aan het afwaarderen van paden in kwetsbare gebieden voor natuur. Het Position Paper kijkt over bestuurlijke grenzen heen. Het gaat over natuur, recreatie en cultuurhistorie maar biedt ook perspectief op de omgeving van de hier aanwezige stedelijke gebieden.

Het stuk bevat geen nieuw beleid. Het is bedoeld als inspiratie en input voor debat bij ontwikkelingen in het gebied op basis van het bestaande beleid, zoals dat ook verwoord is in het Uitvoeringsprogramma van de Landschapstafel Duin Horst & Weide. Wij adviseren u kennis te nemen van de ideeën in het rapport. Het is als bijlage bij de stukken gevoegd.

De landschapstafel besluit:

1. Kennis te nemen van het Position Paper Den Haag Noord Wassenaar Zuid Meijendel;
2. het Position Paper gezamenlijk te appreciëren als een waardevol inspiratiedocument voor het overgangsbied Den Haag-Wassenaar-Meijendel;
3. het Position Paper bij ontwikkelingen in het gebied als inspiratiedocument te gebruiken en partijen te stimuleren dit ook te doen;
4. In samenwerking met de provincie te onderzoeken welke ideeën uit het Position Paper het meest effectief zijn voor de maatregel ‘overgangsbied/drukfactoren N2000’ uit

het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied ten behoeve van het Gebiedsplan Duin, Horst en Weide.

5. De bij de opstelling van het Position Paper betrokken stakeholders op de hoogte te brengen van deze besluitvorming door de landschapstafel.

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 9/2/2025 7:43:41 AM
Subject: FW: position paper in de landschapstafel
Received: Tue 9/2/2025 7:43:00 AM
[position paper tekst NPHDcsim.docx](#)

Hoi 5.1.2e,
We spraken hier net al even over.
Bij deze de memo Position paper die in de landschapstafel gebracht gaat worden.
Volgens mij hele mooie haakjes waaraan wij kunnen koppelen met het gebiedsplan.
Mocht jij nog zaken zien die net kloppen dan hoor ik het graag.
Groet
5.1.2e

Van: 5.1.2e
Verzonden: maandag 1 september 2025 17:19
Aan: 5.1.2e
CC: 5.1.2e
Onderwerp: RE: position paper in de landschapstafel

Hoi 5.1.2e,
Bij deze stuur ik je de concept-memo voor de Landschapstafel over het agenda punt position paper.
Zoiest afgestemd met 5.1.2e bij afwezigheid van 5.1.2e (gemeente Wassenaar).
Het document zelf heb je al, maar zonodig kun je het ook vinden op:
<https://denhaag.raadsinformatie.nl/modules/13/Overige%20bestuurlijke%20stukken/1045570>
Succes met de voorbereiding.

Met vriendelijke groet,
5.1.2e
5.1.2e regionaal groen
Gemeente Den Haag
DSO, Afdeling Stedenbouw en Planologie, Team Groene Metropool

5.1.2e
Van: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Verzonden: vrijdag 29 augustus 2025 12:47
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @denhaag.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @wassenaar.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @vinu.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @vinu.nl>
Onderwerp: position paper in de landschapstafel

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Hoi 5.1.2e en 5.1.2e,
De position paper staat op 12 september op de bestuurlijke landschapstafel.
Ik wil mijn gedeputeerde graag voorbereiden ook op dit onderdeel. Hebben jullie al een memo of wanneer verwachten jullie dit te hebben?
Met vriendelijke groet,
5.1.2e
5.1.2e Duin Horst en Weide
5.1.2e Groene Cirkel Groene Gezonde stad
PT proces en programmamanagement

T 5.1.2e
Werkdagen: ma, di, wo ochtend, do, vr
Krachtig Zuid-Holland
De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op:
433143

